

Jó Pajtás

68. évf., 2014. X. 30., 32. szám

Utazó Fizika Show

Habsburg pop

Száznegyven éves az Obedi-láp

Fotó Góbor Béla

Hamarosan találkozunk a versmondókkal...

Alig másfél hét választ el bennünket a 4. Szűcs Imre Gyermekversmondó Versenyétől, melyet november 8-án 10 órai kezdettel ejtünk meg a szokásos helyen, Udvarnokon. Várjuk a benevezéseket címünkre: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, vagy e-mail címünkre: szerk@jopajtas.info

Mint tudjátok, a versenyen négy kategóriát hirdettünk:

1. korcsoport: 1-2. osztályosok
2. korcsoport: 3-4. osztályosok
3. korcsoport: 5-6. osztályosok
4. korcsoport: 7-8. osztályosok.

A vetélkedők teljesítményét háromtagú zsűri: **Kovács Jolánka** muzslyai könyvtáros, **Krekity Olga** kishegyesi újságíró és **Bordás Győző**, a felkészülés során használt Ezüsttulipán kötet újsvidéki szerkesztője összetételben fogja elbírálni.

Szerkesztőségünk igyekszik a győzteseket és felkészítő tanáraikat megjutalmazni. A rendezvény támogatói az udvarnokiakon és a béga-szentgyörgyi önkormányzaton kívül a Magyar Szó Kft., az újsvidéki **Atlantis** és **Forum Könyvkiadó**, a zentai **IrisDekor**, a szabadkai **Életjel**.

Mindenemű kérdéssel hozzánk fordulhatnak a 021/475-4008-as telefonszámon, de még biztosabb a már megadott e-mail-címen.

...és a sakkozókcal

Egy héttel később, november 15-én Bajsán a Testvériség-egység iskolában a kis sakk-reményiségekkel találkozunk 9 órakor.

A Jó Pajtás szerkesztősége a bajsai Szögi Lajos sakk-klubbal és a Vajdasági Sakkszövetséggel közösen szervezi meg a hagyományos sakksportversenyt az általános iskolások részére. A versenyre vajdasági általános iskolák csapatai nevezhetnek be, a fiúcsapatok 1-5 tagúak, a lánycsapatok pedig 1-3 tagúak lehetnek. A verseny egyéni ugyan (svájci rendszer, 7 forduló, 20-20 perc gondolkodási idő), de az egy iskolából érkező csapattagok egyéni eredményeinek összeadásával születik meg a csapatverseny végeredménye. Az egyéni és csapatgyőztesek egyaránt serleget, érmekeket, a díjazottak pedig különböző ajándéktárgyakat kapnak jutalmul. A szervezők reggelit biztosítanak a résztvevők számára, az utazási költség a benevező iskolákat terheli. A résztvevőknek sakk-készleteket és sakkórát is hozniuk kell magukkal.

A szervezők arra kérik a benevezni akaró iskolák csapatvezetőit, hogy a verseny gördülékenységé érdekében benevezéseiket (lapunk 31. számának 3. oldalán található) a szükséges adatokkal (iskola, csapatok összetétele) küldjék el legkésőbb november 10-éig e-mailben (kokai@magyarszo.com), vagy pedig hagyományos postán (Jó Pajtás szerkesztősége, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad).

Ki és mit szeret olvasni?

Amikor ezzel a kérdéssel rukkoltam elő a kishegyesi Ady Endre iskola 5. b osztályában, nem sokan ugrottak ki a padból. Valószínűleg más osztályban, más iskolában is pontosan ilyen „válasz” fogadott volna. Mint ahogyan a folytatás sem lepett meg, merthogy azért csak előkerültek azok, akik nem vetik meg a jó mesét, vagy a jó könyvet. Csakhogy ezzel valahogy nem szokás dicsekedni.

Beszélgetőtársaim, akiket lejjebb láthatsz is, elárulták: igenis jó dolog olvasni. Először az olvasókönyvet forgatják, de más könyveket, újságokat is szívesen fellelőznek. Fanni volt a legbeszédesebb, Sárát Robinson története ragadtatta el, Enikő a Magyar Szó Tarka Világ mellékletét is szívesen forgatja, és a hangoskönyveket sem veti meg. Krisztina sok mesét olvas, ám, mint mondja, a Kisherceg a legjobb könyv, amit eddig a kezébe vett. Persze a Jó Pajtást is szívesen olvassák, ha hozzájutnak.

Fulajter Fanni

Popović Sára

Karna Enikő

Kormányos Krisztina

Olvass bennünket!

Anapokban viccesen azt mondta valaki, hogy az ősz háromszor is rányköszt: először a meteorológiai, másodsor a csillagászati, harmadsor pedig az igazi ősz, amikor igazból ráérünk a hideg napokra. Ha ezt a sort folytatni kívánnám, azt mondanám: negyedsor akkor érkezik az ősz, ha a Jó Pajtás is köszönti. Mai számunk mintha tényleg ezt tenné, hisz a címlaptól kezdve a hátsó borítóig áthatja az ősz.

Következő számunk még inkább őszi jellegű lesz, különleges címlappal, a kitűnő magyarországi írónak, **Gerölyné Joó Katalinnak** és illusztrátorának, **Albert Katalin** képzőművésznek köszönhetően, akik felkínáltak nekünk egy remekbe szabott őszi köszöntő verset és rajtot. Reméljük, a ti tetszéseket is elnyeri.

Találkozzunk hát a jövő héten is, olvassatok bennünket továbbra is!

Tudod-e mennyien osztozunk Vajdaság területén, hányan élünk ezen a szép síkságon? Csaknem kétmillióan! A sok ember között többségben vannak a szerb nemzeti-ségűek, majd következnek a magyarok, a romák, bosnyákok, és a lényegesen kisebb lélekszámú nemzeti közösségek: a horvátok, szlovákok, montenegróiak, vlahok, románok, ruszinok...

Szlovák képviselő

A legnépesebb kisebbség Vajdaságban a magyarság. A magyarok abszolút többségben vannak Ada, Topolya, Csóka, Magyarakanizsa, Kishegyes és Zenta községben, és szép számban élnek Óbecsén meg Szabadkán. Csaknem száz évvel ezelőtt az 1921. évi népszámlálási adatok szerint 368 064 magyar polgára volt Vajdaságnak, azaz az össznépesség 23%-át tették ki. Az 1948. évi népszámlálási adatok szerint e térségben 428 532 (26,36%) magyar élt, míg a legújabb, 2012. évi népszámlálás szerint kb. 250 ezren maradtunk. A fogyatkozás azzal magyarázható, hogy kevés gyermek születik, és sokan elköltöznek.

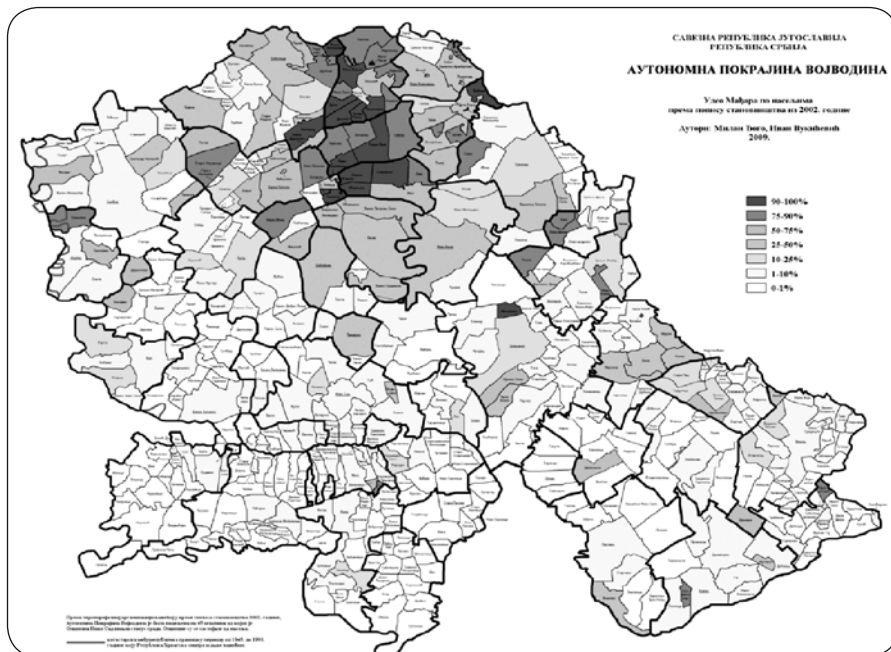
A vajdasági horvátok Szerémségben, illetve Bácska északi és északnyugati részén élnek. Az I. világháború után a bunyevácok és horvátok abszolút többségben voltak Szabadkán. Az 1921. évi népszámlálási adatok szerint kb. 140 000 bunyevác, sokác és horvát élt Vajdaságban (kb. 9%), míg a legújabb népszámlálás szerint Vajdaságnak hozzávetőlegesen csak minden negyvenedik lakosa horvát nemzeti-ségű, összlétszámuk 58 000 körül mozog.

A szlovákok abszolút többségben vannak Bácspetróc (Bački Petrovac) és Antalfalva (Ko-

Akik eltűntek

Az egykor Vajdaságban élő népek közül szinte teljesen eltűntek a németek és a zsidók. Az I. világháború után Vajdaságban 321 602 német élt, a II. világháború után 29 307, ma pedig alig több mint 3000. A 20. század elején Vajdaságban csaknem 20 000 zsidó élt, ma alig néhány száz.

Kik lakják Vajdaságot?

Minél sötétebb a térkép, annál több magyar él az adott területen

vačica) községben, és hagyományosan élnek Újvidéken, Pazován, Šidben és a Palánka környéki falvakban. Az utolsó összeírás szerint pedig létszámuk 50 000 körül mozog.

A románok általában Dél- és részben Közép-Bánátban élnek, egykor Alibunár községben abszolút többségben voltak. Az 1921. évi népszámlálás adatai szerint 71 364-en voltak (4,8%). A legújabb népszámlálás pedig valamivel több, mint 1% románt jegyzett Vajdaság összlakossága szintjén.

A ruszin közösség Kúla (Bácskeresztúr), Verbász (Kucora) és Šid községben él. Az 1921. évi népszámlálás szerint Vajdaságban 13 648 ruszin élt (a lakosság 0,9%-a), a legutóbbi népszámláláskor még kevesebb.

A romák száma állandóan növekszik, nyelvük pedig gyorsan változik, a legutóbbi népszámláláskor 145 000-en vallották magukat romának. Több államban élnek tagjai, így

Szerbiában, Magyarországon és a szomszédos államokban is. Ma Európában a legtöbb roma a romani nyelvet beszéli.

Élnek Vajdaságban más nemzetiségűek: például albánok, de kisebb számban, ugyanúgy az egykori Jugoszlávia nemzetinek tagjai: macedónok, szlovének és mások, de kisebb számban.

N-a

Mit jelent a nemzeti kisebbség?

A nemzeti kisebbség egy állam területén élő kisebb népcsoport, amelynek tagjai nem a többségi nemzettel azonosulnak, hanem egy olyan másik nemzettel, amelynek van állama. Mi, vajdasági magyarok, Szerbiában élünk, anyaezországunk pedig Magyarország.

A németek után többek között ránk maradt a csodálatos épített örökség

Tök, tök és tök nem tököknek

A szelleműzést felelevenítő halloweent mind többen ünneplik, habár alapjában véve a mi kultúránkhoz nem kötődik. Ősi kelta hagyományokból kialakult ünnepről van szó, amit elsősorban az angolszász országokban tartanak meg október 31-e éjszakáján.

A tizedik hónap utolsó napjának szokásait tájainkon a fiatalok sokkal inkább magukévá tették, mint az idősek. Az október folyamán megtartott temerini és nagyikikindai tökfesztiválok is fel-felbukkantak a halloweeni motívumok, noha a lényeg mégis az, hogy bemutatták, mekkora tökök teremhetnek a mi vidékünkön. A legsúlyosabb bizony több száz kilós, a leg-hosszabb pedig több mint két méter. S ezzel a rekordok sora nem ér véget, mert Temerinben például 2500 görhét is kisütöttek, és el is adták, ezenkívül megpróbálkoztak egy óriásgörhével, hátha egyszer a Guinness Rekordok Könyvébe kerülnek.

Mindkét helységben a gyerekeket is bevonták az eseményekbe. Temerinben például Đumić Gabriella tanító néni másodikosai vették bele magukat a tökös események sorába – erről a címdalunk is tanúskodik –, de a Kókai Imre iskola más osztályai is szorgosak, ötletesek voltak. Kiállítás nyílt a diákrajzokból, ezenkívül tökfaragások, különféle szemet gyönyörködtető kompozíciók készültek, melyeket Temerin piacterén és a közeli Május 1-je utcában állítottak ki. A legjobb és legötletesebb tökből készült kompozíciót a Tök jó apacs csapat állította ki, vagyis a Kókai iskola 6. c osztálya, akikről a múlt héten már képes beszámolót közöltünk.

Nagyikikindán hasonló hagyománya van a tökfesztiválnak, sőt felvonulást is rendeznek, melyen a népviseletbe öltözött, táncoló gyerekek nyitják a sort.

Mindezeket a képeket látván csak azt nem értem, miért űzünk gúnyt ebből a csodálatos növényből, mely ekkorára tud „hízni” és nőni, amiből sok finomság készülhet, ráadásul egészséges is? Nem kevésbé érdekelne a magyarázat arra a kérdésre, miért űzünk gúnyt a tökből, és nevezzük például tökfejnek azt, aki éppen nincs túl friss szellemi állapotban?

Képsorunkkal mindenestre az őszi tökfesztiválok hangulatát igyekeztünk megmutatni nektek, hátha javítunk ezzel a tök jó hírén is.

N-a

Đumić Gabriella tanító néni másodikosai (a címdalton is ők láthatók) itt csaknem teljes létszámban (Fotó: Góbor Béla)

Őszi kompozíció (Fotó Törőcsik László)

Az óriástökök között is a legnagyobbak Nagyikikindán

Hol a vőlegény? Vagy csak elszundított?

A 2014 a külhoni magyar felsősök éve program keretében október elején Vajdaságban folytatódott a Magyarország Miniszterelnökségének Nemzetpolitikai Államtitkársága által szervezett Kárpát-medencei körút, amelynek során a budapesti Csodák Palotája munkatársai az Utazó fizika-show elnevezésű program keretében a Csodák Palotája Üveges termének élményét szállították házhoz a vajdasági diákok számára, akik maguk is megbizonyosodhattak arról, hogy a tudomány nemcsak rendkívül látványos, hanem élményszerű is lehet.

Az Utazó fizika-show zentai rendezvényét a helyi November 11. Általános Iskolában tartották meg. Az intézmény tornatermében összesereglett diákok saját bevallásuk szerint nagyon élvezték a látványos bemutatót. **Zabos Péter** elmondta, neki leginkább az a luftballonos kísérlet tetszett, amely a nyomáskülönbségen alapult, majd hozzátette, nagyon érdekes tantárgyként tekint a fizikára, jobban szereti, mint a kémiát, hiszen mivel a fizika rejtelseivel egy évvel korábban kezdett el ismerkedni, mint a kémia világával, fizikából jelenleg jóval szerteágazóbbak ismeretei, ugyanakkor hozzátette, szeretne a kémia érdekességeiben is minél inkább elmélyülni. **Horváth Alexandrának** szintén nagyon tetszett a kísérlet-bemutató, mint mondta, nagyon örült annak, hogy olyan módon tudták bemutatni a fizika törvényszerűségeit, hogy a diákok is élvezzék. Nem tagadta, hozzá inkább a kémia áll közel, mintsem a fizika, de azért a fizikát is izgalmasnak találja, főként azt a részét, amelyet a show keretében is láthatott. **Tóth Lénához** ugyancsak a kémia áll közelebb, mindenekelőtt a kísérleteket kedveli, hiszen – ahogyan fogalmazott – fizikából a tanítási órákon eddig sajnos kevés lehetőségük nyílt arra, hogy a tudományterülethez kapcsolódó látványos és izgalmas kísérletekkel is megismerkedjenek, inkább az elméleti tudás megszerzésére és a számítási feladatok megoldására helyezik a hangsúlyt, míg kémiából már eddig is sok érdekes kísérletet végeztek. Ennek ellenére maga is nagyon élvezte a bemutatót, hiszen sok társához hasonlóan az ő érdeklődését is sikerült felkelteniük az előadóknak. A fiatalok egyetértettek abban, hogy az ilyen jellegű rendezvények nagy mértékben hozzájárulhatnak nemcsak a fizika, hanem általában a természettudományok népszerűsítéséhez is, hiszen azok érdeklődését is fel tudják kelteni általuk, akik még nem rendelkeznek semmilyen ismeretekkel az adott tudományterületről, éppen ezért – ahogyan fogalmaztak – valószínűleg a fiatalabbak közül sokan alig várják a hatodik osztályt, és azt, hogy végre legyen fizikaórájuk.

A Csodák Palotája egyik küldetésének tekintik, hogy a fizika leglátványosabb oldalának házhoz szállításával némileg feloldja azokat a korlátokat, amelyeket egy kellően felszerelt iskolai szertár hiánya, vagy a szűkre szabott óraszámok szorítása okozhat az általános és

Utazó fizika-show

Vajdaság több településén is nagy sikerrel mutatkozott be a budapesti Csodák Palotája tudománynépszerűsítő programja

Az Utazó fizika-show egyes állomásain 200–250 diák kísérte figyelemmel a látványos kísérleteket

középiskoláknak. **Lipták Gábor**, a Csodák Palotája előadója elmondta, a határon túli roadshow előadásaira óriási tapasztalatokkal felvértezve érkeztek, hiszen évtizedek óta próbálják népszerűsíteni a természettudományokat a diákok körében.

– Ezen tapasztalatunk felhasználásával állítottuk össze az előadásainkat a helybeli magyar gyermekek számára, akik nagyon jól fogadták azokat. Az érdeklődésük meglepően nagy volt, és mivel az előadásunk interaktív volt, nagyon nagy segítséget nyújtottak számunkra, hiszen sokan részt szerettek volna venni a kísérletekben, és szívesen megosztották velünk az ötleteiket is. Zömében a klasszikus, mechanikával kapcsolatos kísérletekre helyeztük a fő hangsúlyt, ám az előadás programjába belekerültek hangtani kísérletek is. Tapasztalataink szerint a diákokat mindig nagyon érdeklik azok a jelenségek, amelyek robbanással, illetve füsttel járnak – magyarázta Lipták Gábor, hozzátéve, a budapesti Csodák Palotája mind a mai napig óriási népszerűségnek örvend a fiatalok körében, akik szívesen látogatnak el annak programjaira. Az intézmény munkatársai igyekeznek eleget tenni a magyarországi és a határon túli régiókból érkező meghívásoknak is annak érdekében, hogy ha lehetőségük nyílik rá, elvigyék, vagy ha úgy tetszik, házhoz vigyék a tudományokat a fiatalokhoz.

A 2014 a külhoni magyar felsősök éve keretében meghirdetett őszi körút során a szervezők összesen huszonhét helyszínre látogatnak el a Kárpát-medencében. Felvidéken Komáromban, Dunaszerdahelyen, Királyhelmeccen és Nagykaposon; Erdélyben Gyimesfelsőlokon, Székelykeresztúron, Segesváron, Tordán, Szamosújváron és Nagybányán; Vajdaságban pedig Szabadkán, Zomborban, Óbecsén, Zentán és Csókán kísérletezhettek

az általános iskolás diákok – hangsúlyozta **Hajnal Virág**, Magyarország Miniszterelnöksége Nemzetpolitikai Államtitkárságának stratégiai főreferense, aki elmondta, a következő hetekben Kelet-Felvidékre, Kárpátaljára, a Partiumba, Horvátországba és a Muravidékre is ellátogatnak.

– 2012-ben a külhoni magyar óvodákkal, 2013-ban a külhoni magyar kisiskolásokkal foglalkoztunk, az idén pedig a külhoni magyar felsősök kerültek a programunk középpontjába. Valamennyi programunk célja, hogy a külhoni magyar régiókban a szülők magyar tannyelvű óvodába, iskolába írássák gyermekeiket, elősegítve azt, hogy aktív, lehetőségeivel élő közösségek formálódjanak és erősödjének. Körútjaink sajátossága, hogy a program terjesztésén túl személyesen is meglátogatjuk a külhoni diákokat, valamint a szüleiket és a velük foglalkozó pedagógusokat is. Helyszíneinket úgy választjuk ki, hogy olyan helyekre viszünk el egy-egy különlegességet, ahová ritkán jutnak el hasonló programok, de olyan közösségeket is meglátogatunk, amelyeknek látogatásunk által az egész Kárpát-medencében hírt vihetjük – magyarázta **Hajnal Virág**, aki elmondta, a 2014 a külhoni magyar felsősök éve program keretében a korábbi évekhez hasonlóan továbbképzéseket, konferenciákat szerveztek, játékokat hirdettek a külhoni magyar felsős diákok számára, tavaszi körútjuk során pedig az egész Kárpát-medencét bejárták. Hozzátette, az idén is lesz módszertani csomagjuk, amelyet összefoglalóként el valamennyi külhoni oktatási intézménybe, valamint újabb játékok is, amelyet az óvodások és a kisiskolások számára hirdetnek meg, akik közül a legügyesebbek Csodasarkot nyerhetnek közösségüknek.

Máriás Endre

„Lázás” hét az óbecsei Petőfi iskolában

Múlt heti számunkból helyszűke miatt sajnálatosan kimaradt az óbecsei Petőfi iskola gyermekheti történéseiről szóló beszámoló, de azt így utólag is elmondhatjuk, hogy igen mozgalmas, tartalmas volt, és hogy a Minden boldog gyermekarc mögött egy boldog család áll mottót mindenki telitalálatnak tartotta.

A Petőfi Sándor Általános Iskola munkaközössége és diákkarparlamentje az idén is tartalmas programmal készült a gyermekhétre. A felsős osztályok családnevet választottak maguknak, melynek célja még családiasabbá kovácsolni a közösséget.

A családok hétfőn megkapták az udvarban a saját telküket, s kezdődhetett a vetélkedés az iskola legszebb kertje címért. A tanulók nem tétlenkedtek, munkához láttak, élvezték a feladatot. A kertrendezés nemcsak ezen a héten volt érvényes. Kedden a családok babakocsiversenyen vettek részt. A tanulók apukát és anyukát, valamint gyermeket jelöltek ki, majd jelmezt öltöttek. Érdekesebbnél érdekesebb tákolmányok nyerték el a babakocsi funkciót. Voltak, akik a talicskát díszítették, alakították át, voltak, akik bevásárlókocsit kölcsönöztek, és voltak olyanok is, akik a saját, valamikori babakocsijukba választottak kisebb termetű osztálytársat. Jót derültek egymás tákolmányain. Szerdán délelőtt az Őko-Becse Természetbarát Egyesület felkérésére a média szakcsoport néhány tagja megörökítette

Babakocsiverseny

A főzőversenyen főleg a lányok jeleskedtek

Nem sikerült kifüstolni a közönséget a fizika-show-n

az Erdőtelepítők parkjában szervezett rendezvényt. Délután a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörbe látogattak a tanulók, ahol a Külhoni Magyar Felsősök Éve program keretében a Csodák Palotájának előadói az Utazó fizika-show című műsorral tették emberközelivé, izgalmasabbá a tudományokat. Csütörtökön a család témáját felelevenítő rajzfilmekből (Mézga család, Simpson család, Family Guy, Adams Family...) játszottak részleteket az iskola dísztermében. A gyermekhét a „családok” főzőversenyével zárult.

A petőfis tanárok ismét kitétek magukért, szép programmal szórakoztatták a gyerkőcöket.

Koncz Erzsébet

Habsburg pop

Kiállítás az óbecsei Than Emlékházban

A festészet napján, október 18-án nyílt meg Lázár Tibor óbecsei születésű Forum- és Kristálygömb-díjas festőművész kiállítása az óbecsei Than Emlékházban. Nem véletlenül választották ezt a helyszínt, hiszen abban a házban született Than Mór festőművész, aki 1848-ban megörökítette a szabadságharc és forradalom eseményeit, s akinek a képei díszítik az emlékház falait akkor is, amikor nincs kiállítás.

Kollár Karolina, a Than Emlékház szervezője köszöntötte a vendégeket, az est házigazdája szerepét pedig **Beszédes István**, a zEtna Kiadó vezetője vállalta.

Bemutatta a művészt, habár nekünk, óbecseieknek erre talán nem is volt szükségünk. Lázár Tibor jelenleg a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium tanára.

– Ritkán szólalnak meg az ilyen megnyitókön a képzőművészek – mondta a művész –, pedig van mit mondani, még akkor is, ha a képek magukért beszélnek. Kell, hogy tudja a közönség, milyen gondolat áll a képek mögött, milyen indítékkal keletkeztek.

Lázár szerint a Habsburg Birodalom alatt aranykorát élte ez a vidék. Az ekkor keletkezett házak, benne lévő bútorok, gobelinek ihlették meg. Gyermekkorában esténként néha belesett a rég letűnt idők idéző házakba, megcsodálta a benti bútorokat, kiegészítőket, közöttük az ovális formába zárt gobelin-képeket is. Pontosan ezek adták az ötletet neki, hogy ő is ovális formában gondolkodjon. A kiállítás november 1-jéig tekinthető meg.

K. E.

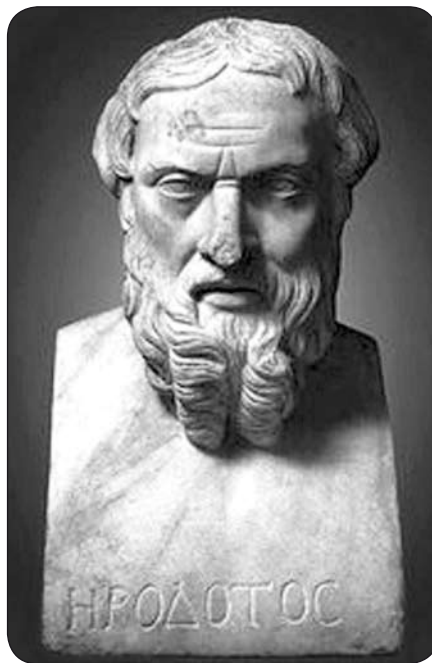
Hérodotosz meséi Egyiptomról

Hérodotoszt a történelemírás atyjaként ismerjük. Annak ellenére, hogy szinte semmit, vagy csak nagyon keveset tudunk róla, a világtörténelem egyik legjelentősebb írójának és történészének számít. A kis-ázsiai görög városból, Halikarnaszoszból származik. Az i. e. V. században élt. Hérodotosz sokat utazott, és különböző tájakat, országokat, népeket ismert meg, amelyekről részletesen leírta tapasztalatait művében, amelynek címe egyszerűen Történelem. Maga a história szó görögül kutatást, elbeszélést, beszámolást jelent. Hérodotosz művébe sok hibás adat becsúszott, egyes dolgokat felnagyított, mégis óriási jelentősége van az ókori világ, elsősorban Egyiptom, Mezopotámia, Görögország és a Közel-Kelet múltjának megismeréséhez.

A könyv valójában kilenc részből áll. A második könyv, amelynek a címe Euterpé, az ókori Egyiptomról szól.

Hérodotosz szerint az egyiptomiak sokáig abban a hitben éltek, hogy ők a világ legősibb népe. Pszammetik fáraó azonban érdekes próbát tett, hogy ezt kivizsgálja. Két újszülöttet egy földművesnek adott, hogy felnevelje őket. Megparancsolta, hogy a csecsemők előtt senkinek sem szabad beszélnie, és megvárta, hogy azok kimondják első szavukat. A „bekos” szót mondták ki először. A fáraó kutatni kezdett, és arra az eredményre jutott, hogy ezt a szót a frigiaiak használták, és annyit jelent, hogy „kenyér”. Ez alapján azt a következtetést vont le, hogy a frigiaiak a legősibb nép. Hérodotosz ezt a mesét a memphiszi szerzetesektől hallotta.

Egyiptom első uralkodója Ménész király volt. Az ő idejében Egyiptom nagy részét még mocsaras, járhatatlan vidék képezte. Pontos adatokat adott nagyságáról. Egyiptomnak tartotta mindazt a térséget, ahol egyiptomiak éltek, egyiptomi pedig mindenki, aki a Nílus vizét itta. Ez a folyó jelentette az életet Egyiptom számára. Amellett, hogy vízzel látta el a népet, fontos kereskedelmi útvonalnak is számított. Amit érdekesnek tartott, hogy a Nílus vízszintje nyáron növekedett, más folyókkal ellentétben, valamint, hogy e folyó felől nem fújt hideg szél. A görög történész szerint Egyiptomban még az ég is más volt, mint másutt. Fordított és különös volt az emberek élete, nem jelentett furcsaságot az, hogy a nők jártak vásárolni és mindent beszerezni, a férfiak pedig otthon tevékenykedtek. A férfiak a vállukon, a nők a fejükön hordták az árut. Az étkezés nyilvánosan, az utcán folyt. Ebben a furcsa világban a fiúknak nem, a lányoknak annál inkább kötelességük volt eltartani családjukat. Az emberek csak olyan esetekben növesztettek haját és szakállt, ha valakit gyászoltak. Együtt éltek a csordáikkal. Még a kenyeret is más alapanyagokból készítették, mint az európaiak. A tésztát lábbal gyúrták, ellenben az építkezéshez szükséges maltert és a szemetet is kézben vitték. Mégis nagyon nagy figyelmet szenteltek a tisztaságnak. Bronzpoharaikat egész nap mosták, mindig tiszta selyemruhát viseltek. A férfiaknak két ruhájuk volt, a nőknek csak egy.

Hérodotosz szobra

Jobbról balra írtak, és kétféle írásuk volt, papi és népi, vagyis hieratikuss és demotikus.

Hérodotosz kiemelte, hogy az egyiptomiak a legvallásosabb emberek a világon. Sok istenséget imádtak. A papok rendszeresen kopaszra nyíratkoztak, minden három napban teljesen szőrtelenítették testüket. Mindennap négyszer megfürdöttek hideg vízben, kétszer nappal, kétszer éjjel. Különös kedvezményeknek örvendhettek, mindent biztosítottak számukra a szentélyek, de halat nem szabadott fogyasztaniuk. Az egyiptomiak nem szerették a babot, a papoknak meg még látniuk sem volt szabad ezt a zöltséget.

A bikákat Epaf isten dicsőségére áldozták fel. Előtte leellenőrizték, nehogy egyetlen fekete szőrszál is legyen rajta. A megfelelő példányokat pecséttel jelölték meg. Aki pecsét nélküli bikát áldozott fel, halálra ítélték. A feláldozott állat fejét levágták, és arra kérték az isteneket, hogy minden baj, amely Egyiptomra

és népére szállna, szálljon ennek a feláldozott állatnak a fejére.

Sok állatot viszont szentnek tartottak. Az állatokról való gondviselést szigorú szabályok írták elő, aki pedig készakarva lemészárolt egy szent állatot, a fejével fizetett. Főleg a macskákat tartották szenteknek. Minden elpusztult példányt külön meggyászoltak, és még be is balzsamozták a testüket. Az összes elpusztult macskát Bubastis városában temették el. Más állatfajokra is megvolt a temetési helyük, a medvéket és farkasokat ott temették el, ahol találták. Théba városában és környékén a krokodilokat tisztelték, még szelídítették és ki is díszítették, mint a háziállatokat, másutt pedig vadászták és irtották őket. Elephantinében ették is a krokodilhúst. Volt ahol a vízilovakat, vidrákat, egyes halfajokat szentnek tartottak. Létezett egy szent madár is, a fönix, amelyről azonban Hérodotosz azt állítja, hogy még sohasem látta, csak képen. Egy legenda szerint Heliopolisz városából jön el minden öt évben, apjának halálát idézve fel. A madár arany-sárga és piros színű, sasra emlékeztet. Thébában a kígyókat tartották szenteknek, és Zeusz templomában temették el őket.

Hérodotosz feljegyzéseiből megismerhetjük a balzsamozást. Három különféle eljárás létezett, attól függően, hogy mennyire volt költséges. Ha valaki úgy vesztette el életét, hogy a Nílusba fulladt, vagy krokodil áldozatává vált, annak a városnak a lakói, ahol kiveti a víz, kötelesek voltak bebalzsamoztatni testét és díszes körülmények között eltemetni.

Hérodotosz a Kheopsz piramis építéséről is beszámol. Az 50 évig uralkodó fáraó becsukatta a szentélyeket, megtiltotta az áldozatok bemutatását, és a lakosokat a piramis építésére kényszerítette. Az óriási mennyiségű követ egészen a távoli Arab sivatagból hozatta, aztán pedig a Níluson tovább a líbiai hegyekig. Csak a megfelelő út építése, ahol a követ szállították, 10 évig tartott. A piramist 20 évig építették, hihetetlen pontossággal, és még a mai napig is Egyiptom csodája és büszkesége.

Gyarmati Balázs történész

A Kheopsz piramis

Évfordulók nyomán

1960. október 30. – Megszületett **Diego Armando Maradona** argentin focista, edző. A Buenos Aires melletti Lanús városában született, egy szegénynegyedben nőtt fel. Családjában három nővére után ő volt az első fiúgyermek, később két öccse született. Már tízéves korában megmutatkozott rendkívüli tehetsége, 1976-ban, tíz nappal a 16. születésnapja előtt mutatkozott be első felnőtt klubjában, az Argentinos Juniorsban, utolsó két évében gólkirály lett, így nem okozott meglepetést, hogy a kontinens egyik legnagyobb csapata, a Boca Juniors leigazolta. Maradonára ekkor már Európában is felfigyeltek, világrekordot jelentő ötmillió fontos összegért igazolt az FC Barcelona együtteséhez, melyet két idényen át erősített, begyűjtve egy Spanyol kupát, a Ligakupát és a Spanyol szuperkupát is. A korábbi rekordját megdöntve 1984 nyarán 6,9 millió fontért vásárolta meg az SSC Napoli. Utolsó mérkőzésére 1997. október 25-én került sor. Öt nappal később bejelentette visszavonulását. A világ egyik legjobb labdarúgója volt az 1980-as évek végén és az 1990-es évek elején – ugyanakkor a sportág egyik legellentmondásosabb egyénisége a mai napig. Többször fajult tettlegességig a vitája az újságírókkal, Barcelonában kokainfüggő lett, ami később az 1991-es eltításhoz is vezetett. A droghasználat egyre jobban elhatalmasodott rajta, de saját bevallása szerint 2005 óta nem él kábítószerral.

844. november 1. – A keresztény országokban **mindenszentek napja**: azon üdvözültek ünnepe, akiknek nincs külön emlék-

napjuk. Az ünnep 741-ben, III. Gergely pápa idején jelent meg először a megemlékezés napjaként, egyetemes ünneppé IV. Gergely pápa tette 844-ben.

1517. október 31. – **Luther Márton** wittenbergi teológiaprofesszor közzétette 95 tézist, amellyel kezdetét vette a katolikus egyházból való kiválása, a reformáció. Tézisei főleg a katolikus egyház elvilágiasodása ellen szóltak. Luther (született: 1483.11.10.) Ágoston-rendi szerzetes, a szász választófejedelemiség bibliamagyarázó professzora Wittenbergben közzétett 95 tézisével indította el a reformációt, amely súlyos tudati válságot okozott a nyugati kereszténységben, és az egységes egyház evangélikus és katolikus egyházra szakadt. Luther téziseiben elutasította a bűcsúcédulák árusítását, elítélte a bűcsú gyakorlatát, illetve visszaéléseket a bűcsúval, bírálta a bűnök pénzzel történt megváltását. Luthert a pápa kiátkozta és kiközösítette, III. (Bölcs) Frigyes szász választófejedelem védelme alatt élt Wartburgban, ahol 1522-ben lefordította németre az Újszövetséget.

1993. november 1. – Életbe lépett a **maastrichti szerződés** (hivatalosan Szerződés az Európai Unióról) 1992. február 7-én írták alá Maastrichtban az Európai Közösség (EK) tagjai, és 1993. november 1-jén lépett hatályba, a Delors Bizottság idején. Az Európai Unió megalakulásához vezetett, a pénzügyi és politikai unióról szóló különböző tárgyalások eredménye volt. A szerződés tartalmazta az euró bevezetésének körülményeit, és itt jelenik meg az Unió hárompilléres szerkezete. Az Európai Unió három tartópillére az Európai Közösségek

(European Communities), a közös kül- és biztonságpolitika (Common Foreign and Security Policy, CFSP) és a bel- és igazságügyi együttműködés (Justice and Home Affairs, JHA). Az első pillért az Európai Gazdasági Közösség, az Európai Szén- és Acélközösség és az Euratom alkotja. A második pillér alapja az Európai Politikai Együttműködés (European Political Cooperation, EPC), amelyet jelentősen kibővített a szerződés. A harmadik pillér elhozta a jogszabályok, az igazságszolgáltatás, a menedékjog és a bevándorlás összehangolását.

998. november 2. – 1016 éve a **halottak napja**. Keresztény ünnep. A katolikusok november 2-án tartják, mindenszentek napját követően, a bizánci szertartásban a pünkösdi előtti szombaton.

1906. november 3. – Megszületett a segélykérő morzekód, a tititi-tátátá-tititi, vagyis az **S.O.S.** A segélykérés általános morzekódját (...---..., azaz ti-ti-ti-tá-tá-ti-ti) az 1906. november 3-án született berlini Nemzetközi Rádiótávírási Egyezményben fektették le. Azért ezt a jelet találták megfelelőnek, mert ezt nagyon könnyű morzetávíróval leadni. Csúpn a véletlen műve, hogy S.O.S.-ként fordítható le. Számos magyarázat született később az S.O.S. értelmezésére: Save Our Souls - Mentsétek meg lelkeinket, Save Our Ship - Mentsétek meg a hajónkat, Stop Other Signals - Szüntessetek be minden más jelzést, Send Our Savior - Küldjétek a megmentőnket. A vészjelet először 1909-ben, az Azori-szigeteknél bajba jutott Slavonia hajó használta, és ennek köszönhetően a fedélzeten lévő összes utast kimenekítette a közelben elhaladó két utasszállító, a Prinzess Irene és a Batavia. Azonban az S.O.S. segélyhívás csak a Titanic 1912-es katasztrófája után vált általánosan használttá. Az első segélykérő jel jelölésében nem is az S.O.S. volt, hanem a Marconi Társaság által használt C.Q.D.A.C.Q. a hajók általános riasztási jele, a D. pedig a danger vagy distress (veszély, baj) szót rövidítette. Ezt változtatták meg 1906-ban az S.O.S.-re.

Készülődés a télre

A kora őszi időszakban még a vízparton lesik a repülő rovarokat a tavi és a kecskebékák, s néha brekegni is halljuk őket. A zöld levelibékák viszont szeptemberben és október elején még gyakran hallatják a hangjukat. A fűzfaágon vagy nádszálon ülő kis békák színe ősze a szép fűzöldről nemegyszer sárgásbarnára változik. Október második felében azonban már rendszeresen a fű között találjuk őket, amint téli pihenőhely után kutatnak.

Verőfényes őszi napokon rengeteg rovar repül a víz körül. Tarka szitakötők vadásznak a levegőben, s ha elfáradnak, valamelyik nádszálra telepednek le pihenni. A horgászok tanúsíthatják, hogy néha a horgászbót hegyét választják, s oda következetesen visszatérnek. A parton járva esetleg ráakadhatunk a vidra jellegzetes, úszóhártyás lábnyomaira, míg vízipocokkal és pézsmapocokkal különösen a kora reggeli órákban találkozhatunk. A hörcsögök még éléskamrájuk feltöltésével vannak elfoglalva. Magányos állatok lévén a hím és a

Hörcsög

nőstény csak a párosodáskor van együtt, egyébként külön-külön föld alatti üregben tanyáznak. A messzire ágazó alagútrendszerből nyílnak azok a kamrák, amelyekben egy-egy állat akár 15 kilónyi magot, gyökérdarabkákat és zöld növényi részeket is felhalmoz. A táplálékot a környékről a pofazacsójában szállítja haza. Amikor a kamrához érnek, mellső lábaival masszírozza ki szájából a kukoricaszemeket és az egyéb táplálékot.

Ki mondta, hogy a rovarok nem lehetnek cukik?

Csak kompozíció kérdése az egész, és máris csoda válik a legyekből vagy épp a pókokból.

Paulo Rodrigues fotós egészen új megvilágításba helyezte a sokakat bosszantó pókokat és legyeket. A férfi ugyanis olyan gyönyörű felvételeket készített a rovarokról, hogy még a legnagyobb rosszindulattal sem lehet azt mondani rájuk, hogy undorítóak. A fotós hajnalban, harmattal beborítva kapta lencsévégre az állatokat, akik a vízcseppek hatására kifejezetten aranyossá váltak. Nektek hogy tetszenek a képek? Szerintünk fantasztikusan sikerültek!

Építsünk Hungarosaurust!

A Balatontól északra fekvő iharkúti dinoszaurusz-leletekkel, melyek közül a legismertebb a Hungarosaurus október folyamán, a 29. számunkban számoltunk be. Azóta két fontos hír futott be szerkesztőségünkbe.

Az egyik: kilenc Hungarosaurus részleges csontváz került elő. A Bakony erdei dinoszauruszok nemsokára „újjazsületnek”, mert 85 millió év után a Magyar Természettudományi Múzeumban kiállítják csontvázaikat. **Ősi Attila** vezető paleontológus, az első iharkúti dinoszauruszmaradványok megtalálójá és kollégái szerint az őslények rekonstrukciója olyan, mint a kirakós játék. A dinoszauruszoknál nagyon ritka, hogy minden csont előkerül, és ha meg is vannak az összetartozó darabok, azt nem tudni, pontosan miként illeszkedtek egymáshoz, milyen volt az állat eredetileg. Szerencsére a Hungarosaurusnál töredékes csontvázakat is találtak, és ezeken jól látható, miként kapcsolódtak az egyes csontok. Csakhogy egyetlen föllelt csontváz sem volt teljes: „Az egyiknek felkarcsontja volt, a másiknak meg combcsontja.”

A másik újdonság: kutatók, szobrászok, számítógépes szakemberek csapata elkészítette a magyar dinoszauruszokról szóló háromdimenziós animációs filmet, melyet megnézhetsz a következő internetcímen: <https://www.youtube.com/watch?v=KBKxMPVgTOE>

A National Geographic októberi számában számol be bővebben a Hungarosaurusról.

Milyen állat a lajhármaki?

A barátságosnak tűnő lajhármakinak megvan a maga titka: a lassúságát méregfogával ellensúlyozza a vadászat alkalmával. Talán nem a lajhármaki a leggyorsabb állat a Földön, de rendkívül jó mászó, és speciális véreinek köszönhetően hosszú órákon keresztül képes – egy lábon – a fák ágain lógni. Bár a majmokhoz hasonló, a maki meglehetősen egyszerű gondolkodású teremtmény. A feje a ragadozókéra emlékeztet, megjelenése és életvitele miatt mégis a rovarvőkhöz áll közelebb.

Olyanok, mint a baglyok

Éjszaka aktív, fán lakó állatok, bár fáról fára ugrálni nem tudnak. Fogódzó lábuk hüvelykujja kapaszkodásra módosult. Szemük nagy, mozdulatlanul előre meredő. Farkuk hosszú és rendkívül jól fejlett, ugyanis használják mászás és egyensúlyozás közben. A sötétszürkétől kezdve a narancsos színeken át egészen a fehérig szinte minden színárnyalatban pompáznak. Hosszuk 26–38 cm. A trópusi esőerdőkben közel 1,3 km-es magasságban, a fák tetején élnek. Nem ritkaság közöttük a húszéves „maki nagyi” sem, amely élete során legalább tizennyolc kismakit hozott a világra.

Báránybőrbe bújt farkas?

Az édes külső vérmes vadállatot takar. Hatalmas, éles szemfogai és erős állkapcsai fájdalmas sebeket ejtenek kiszemelt áldozatán. Ráadásul a lajhármaki mérgezni is képes. A könyökén található faggyús mérgező váladékot a vadászat előtt szájába továbbítja, majd nyálával vegyíti. A vámpírokkal ellentétben nem a szemfogával, hanem egy alig észrevehető elsőső fogával sebz meg áldozatát – így juttatva a mérget a sebbe. Az anyamaki ezt a mérget alkalmazza picinyeinek védelmezésére is. Mielőtt vadászni indulna, átnyalogatja kicsinyeit a fejük búbjától a talpuk közepéig, így tartja távol a rájuk vadászó ragadozókat. Hazatérve legtöbbször apró rovarokat, madártojásokat és kisebb gerinceseket tesz csemetéi elé.

Fel a kezekkel?

Vadászstílusa is nagyon egyedi, áldozata ugyanis legtöbbször észre sem veszi – a lajhármaki lassúságának köszönhetően –, hogy veszély fenyegeti, így a maki teljesen véletlenszerűen, közvetlen közlől támadhat. Azonban ha őt fenyegeti veszély, karjait rombusz alakban kulcsolja össze feje felett. Feltartott karjaival nagyon gyorsan veheti szájába a mérget könyökéből, és készülhet fel a végzetes harapásra.

ÁLLATKIRAKAT

Miért dagaszt a macska?

Macskatartók többször megfigyelhették, hogy kedvencük a mellső lábával nyomkodja például a takarót, a karmát kicsit kieresztve. A mozgássort, amely akár tíz percig is eltarthat, rendszerint dorombolás és esetenként a dörgölözés kíséri.

A mellső mancsaival hasunkat (lábunkat, mellünket, takarót stb.) tapodó, dagasztó macska gyermekkorát éli újra. A kiscicák ugyanis anyjuk emlői körül végzik ezt a mozgássort szopás közben. Ez az oka annak, hogy „dagasztás” közben sok macskának a nyála is elcsöppen. Az újszülött korukban emberek által táplált példányokból néha hiányzik ez a reflex.

A macska akkor dagaszt, ha boldog. Ám házimacskánk akkor is elégedett a sorsával, ha a mellét és hasát felfedi, és úgy fekszik. Ilyenkor egy tízes skálán a maximálisan elégedett és jókedvű, bár

ebből a pózból például zaj vagy hirtelen mozgás észlelésekor könnyedén át is fordulhat a hátára vagy az oldalára úgy, hogy karmaival is védeni tudja magát. Ha a macska az oldalára dől, és fekeve marad, az általában behódolást jelez – ez rendszerint harc vagy játék közben fordul elő. Ez a testhelyzet egyben azt is jelenti, hogy az állat nem igényel további figyelmet. A behódolást álló helyzetben a leeresztett fej is jelezheti, ahogyan az a kutyaénál is megfigyelhető.

A pislogás a bizalom vagy a vonzalom kifejezésére szolgálhat. A macskák ezzel viszonyozzák, ha a gazdájuk rájuk szegezi, majd behunyja és kinyitja a szemét. Ez a gesztus egyben az intelligencia megnyilvánulása részükről; ugyanis bizonyíték arra, hogy a macska képes egy idegen faj testrészét beazonosítani és saját anatómiájának megfeleltetni.

Kolibrik – aprócska repülő ékszerek

A kolibrifélék a madarak osztályának sarlósfecské-alakúak rendjébe tartozó családja. 112 nem és a tudósok jelenlegi ismeretei szerint közel 350 faj tartozik a kolibrik családjába. Ezeknek az aprócska madaraknak már a látványa is lenyűgöző, igazi repülő ékszerek. A kolibrik különleges légi mutatványokra képesek, többek közt, a madárvilágban egyedülálló módon, egy helyben tudnak lebegni a levegőben. Erre azért van szükségük, mert ez az egyetlen lehetőségük a nektár megszerzésére, mivel a legtöbb virág nem nyújt számukra alkalmas leszállóhelyet.

Dél- és Észak-Amerikában körülbelül nyolcezer növényfajt kizárólag a kolibrik poroznak be. A legkülönbézettségek miatt rendkívül változatos csőrű kolibrikkel találkozhatunk.

Csőrük vékony, igen hegyes, egyenes vagy gyengén hol lefelé, hol felfelé hajló. A csőr néha sokkal hosszabb a fejnél, némely fajé majdnem akkora, mint a törzs, sőt a kardcsőrű kolibrinál még hosszabb. Bár a kolibrik elsősorban a nektár fogyasztásához alkalmazkodtak, rovarokra is vadásznak, mert a nektárban nincsen fehérje. A kolibrik szívritmusa még nyugalomban is elérheti a hatszáz dobbanást percenként, de ez repülés közben megduplázódhat.

RÜGYFAKADÁS

A kutya

A kutya egy okos állat,
Ezért ő a leghűségesebb barát,
Akit az ember kívánhat.
Néha kicsit csintalan,
De tud jó is lenni biztosan.

Mikor kölykei születnek,
Mindig nagyon szorgalmasan nevelgetnek.
Többségük szereti az embereket,
És az ember is szereti őket.

Oláh Dávid, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Cirkuszban voltam

Egy napon autó járta a falu utcáit, és hangosan hirdette a cirkuszt.
Hirdette a leghíresebb bohócokat, akrobatákat, állatidomárokat. A
testvérem és én már alig vártuk, hogy láthassuk az előadást. Este, ami-
kor odaértünk, nagy volt a tömeg.

Elsőként a lovasok jelentek meg a színpadon. Volt köztük szénfeke-
te, hófehér és még tarka is. Többféle mutatványt mutattak be. Utánuk a
bohócok léptek fel. Az egyikük felment a kötélre, és ráöntött egy vödör
vizet a másik bohóc fejére. Amikor lejött, befújta az arcát tejszínnel. A
kalapján volt egy virág, amibe víz volt, és lespriccelte a másik bohócot.
Aztán az akrobaták szerepeltek, és nagyon izgultunk, hogy leesnek. Az
artisták következtek, akik egymás nyakába ugráltak. Amikor az elefán-
tok kerültek sorra, egymás hátára álltak, és a legutolsójára egy ember ült
fel. Minden mutatványt nagyon megtapsolt a közönség.

Ez kellemesen eltöltött este volt, és már nagyon várom a következő
hasonló előadást.

Sándor Bálint, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szenttamás

Viadal a cseh vitézzel

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy Toldi Miklós nevezetű fia-
talember, kinek rövid haja, magas termete volt, erős alkatú, hirtelen
haragú, bátor, jószívű férfi volt.

Egyszer Miklós elment Budára, hogy kiálljon a cseh vitéz ellen. Mikor
odaérték a küzdőtér helyére, a

„Cseh vitéz kérdezé: miért cselekedte,
Hajóját a Dunán hogy eleresztette?
»Nem egyébert, vitéz« Miklós így felelt meg,
»Hanem hogy egy csónak elég egy embernek:
Egyikünknek itt ma gyászos lesz a vége,
S nem lesz a halottnak hajóra szüksége.«
Monda Toldi, avval kezét összetette,
Buzgón fohászkodva Istent említette.”

S kezdődött a harc. Miklós és a cseh vitéz kezét fogtak, de Miklós
úgy megszorította a vitéz kezét, hogy még mozdítani sem bírta. Ezért
a cseh vitéz odaigérté mindenét, csak ne ölje meg. Miklós megkegyel-
mezett neki. Mikor mentek a hajó felé, Miklós meglátta a víz tükreben,
hogy hátulról a vitéz le akarja ütni. Amikor éppen ütni akart volna,
Miklós berántotta a vízbe, onnantól senki sem látta soha többé. Miklós
büszkén evezett a király elé.

„Ily bátran beszél Miklós a királynak,
Felnymá rostélyát acél sisakjának:
Halvány is, piros is volt az ábrázatja,
Mert bánat és öröm osztozának rajta.
Tetszet a királynak szép fiatal képe,
Azért nyájasan ily kérdést tőn elébe:
Nemdenem a Toldi Lőrinc fia volnál?
Miklós fejével ráütött e szónál.”

Miklós a királytól elnyerte jutalmát: a vitézi tisztelet és a szabadságot.

Miklós Jessica, 6. osztály, Kis Ferenc iskola, Oromhegyes-Orom

„Búcsút intünk múltó diákévek” (E. Hemingway)

Eljött az idő... Utolsó év... Nem térünk már többé vissza...

Emlékszem, amikor először léptem át az iskola kapuját. Izgultam, de
közben nagyon vártam, hogy megismerkedjek a tanító nénivel és az
újodonsült osztálytársaimmal. Mikor mindenki megérkezett, beléptünk
az iskola folyosóira. Ahogy haladtunk a tanteremünk felé, rengeteg szép
rajzot, képet és festményt pillantottunk meg. Először bemutatkoztunk
egymásnak, majd elkezdtünk társalogni. Lassan összebarátkoztunk.
Nagyon boldog voltam, hogy vannak barátaim. Az első év leginkább a
betűk, számok tanulásával telt.

A második osztályban már többet kellett tanulni. Teltek a napok,
hónapok, elrepült egy egész nyár, és azt vettem észre, hogy ismét belé-
pek az immár második otthonomná vált iskolába. Harmadikos lettem.
Ebben az évben elég sok minden megváltozott. Új terem kaptunk egy
nagy szőnyeggel. Minden óra után ide telepedtünk le. Kártyáztunk,
kirakóztunk, kifestőztünk, és játszottunk. Idővel labdát is hoztunk,
amellyel általában kiütöst játszottunk.

A negyedik év érdekesen telt. Tudtuk, hogy ez az utolsó évünk az
alsó tagozaton, ezért nagynak éreztük magunkat. Többet rosszkod-
tunk, csintalanabbak lettünk. A negyedik osztályt egy kisebb műsorral
zártuk. Mikor a műsornak vége lett, tudtuk, hogy szeptembertől másik
épületbe megyünk. A tanító nénit felváltották a tanárok, és kaptunk
egy osztályfőnököt is. Az ötödik osztályt megszeppenve kezdtük meg,
mivel új közösségbe kerültünk.

A következő évünk már felszabadultabban telt. Már nem mi voltunk
a legfiatalabbak, és ez felvidított bennünket. A tanárok is kezdtek job-
ban megismerni, és mi is őket. Sok barátot szereztem, jókat szórakoz-
tunk, nevetgélünk. Volt, hogy csúnyán össze is vesztünk, de szerencsé-
re hamar kibékültünk.

Amikor a hetediket kezdtük, sok minden megváltozott. Nagyon so-
kat veszekedtünk, és sűrűn feszült volt köztünk a hangulat. Alig vártuk
már, hogy végre befejezzük ezt a nehéz időszakot.

Szeptembertől nyolcadikosok lettünk. Tudtuk, hogy ez az utolsó
évünk, de akkor erre nem nagyon figyeltünk. Miközben teltek a hó-
napok, új osztálytársakkal bővült a csapatunk. Eleinte nem volt könnyű
befogadni, sokat piszkáltuk.

Most, ahogy elérkezett az utolsó együtt töltött hónapunk, rengete-
get javult a kapcsolatunk.

Erre az emlékekkel teli nyolc évre boldog, meleg szívvel emlékszem
vissza, és büszkén fogom mesélni az itt eltöltött élményeim.

Jenei Dorina, 8. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Dudás Julianna, 6. osztály, Bácsfeketehegy

Családom – fogalmazásíró pályázat

Egyszer volt egy család

Egy zsákutca legmélyén rejtőzik egy ház, ahol a szüleim, a testvéreim és én lakom. Háziállatunk nyolc mocsári teknős és pár apró hal.

Az én nevem Berta, a bátyám Albert, a kisöcsém pedig Teodor. Anyukám Brigitta, zongoratanárnő, apukám, Gusztáv a G-Dent fogtechnikai céget vezeti. A szüleimet és testvéreimet szeretem és tisztetem. Mindhárman tanulunk zongorázni, jó, hogy anyukám tud ebben segíteni. Örülök, hogy vannak testvéreim, a bátyám már kitaposta az utat előttem az iskola felé, ő most hetedikes, ezért ha valamit nem értek, ő elmagyarázza. Tedi kisöcsém virgonc gyerek, vele a szabadidőmben bújócskázok. Ő könnyen elbújik, mert még kicsi, másodikos. Nem felejtettem el azonban Klári nénit sem, ő a dadusunk, mivel a szüleim sokat dolgoznak, ezért ő főz és segít a tanulásban. Nekünk ő a harmadik nagymamánk. Én soha semmit nem változtatnék meg a családomban.

Ha felnővők, szeretném, ha nekem is ilyen összetartó, alkalmazkodó, megértő és szeretettel teli családom lehetne.

**Bacslia Berta Heléna, 6. osztály,
Kizúr István iskola, Szabadka**

Az én családom négy tagból áll: anya, apa, a testvérem és én.

Én vagyok a legfiatalabb. Anya mindenben segít nekem, és mindig finom ebédet főz. Apa földműveléssel foglalkozik, ezért sokat van a határban, de mindig gondoskodik róla, hogy együtt legyünk. A testvéreimet Lillának hívják. Hatodik osztályba jár. A nyári szünidőben voltunk a tengeren, mindennap fürdőztünk, és voltunk csónakázni is. Ez izgalmas volt, és nekem nagyon tetszett. Apával sokat búvárokodtam. A víz alatt sok apró fekete-fehér csíkos halat láttunk. Apa talált egy csigaházra hasonlító kagylót. Kivittük a napozóágyra. Egyszer csak megindult a kagyló, mert benne volt egy kis rák. Meg akartuk nézni, de belebújt a kagylóba, ezért visszavittük a vízbe.

Jól éreztem magam, mert a családommal voltam. Szeretnék jövőre is eljutni a tengerre.

**Pál Nikolett, 4. osztály,
Nikola Đurković iskola, Bácsfeketehegy**

A mi családi sasfészkünkben öten vagyunk: a mamám, a szüleim, a testvérem és én.

A mamám velünk él, mert a lakása még nincs készen. Ez azért jó, mert tud nekem egy kicsit segíteni a tanulásban. A szüleimről nagyon sok mindent tudok mesélni. Apukámnak nagyon sok a munkája, emiatt kevés a szabadideje, de ha megkérem, hogy segítsen matematikában, mindig megteszi. Hétvégenként is gyakran dolgozik, de estefelé egy fél órára kijön a házunk elé focizni. Anyukám – óóóó... ő a csúcspontja a családnak. Mivel rendkívül szereti a szép kerteket, mindig valami újdonsággal bővíti. Előfordul, hogy ehhez kéri apa segítségét is. Az idén a kerti lámpák kerültek sorra. Ahogy már említettem, apának kevés a szabadideje, így nehezen tudta besorolni ezt is. Ezáltal anya egyre türelmetlenebb lett. A nyár folyamán apa végre elkészült vele anya nagy

öröme. Édesanyám itthon mindent meglát, mindent meghall, és mindent megtud. Nem értem, hogy csinálja, de lehet, hogy valamit az osztályfőnöktől hall, vagy leginkább a lányoktól szerzi az információit. Jaj nekem! A testvéremmel szokott lenni a legtöbb bajom. Ő aztán nagyon idegesítő tud lenni a nyavalygásával. Kapott egy zongorát, amit most élvez. Ha néha én is szeretnék rajta játszani, nem mindig enged oda. Hogyha valami gondja van, felvidítom, ha segítséget kér a házi feladattal kapcsolatban, én rögvest szaladok.

Nagyon szeretem a családom. Soha nem tudnék megválni tőlük. Én is ilyen szorgalmas, odafigyelő, szeretettel körülvevő családot szeretnék majd egykor.

**Tóth Ádám, 7. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada**

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy család. Nagyon szerették egymást. Nem volt sok pénzük, de ettől még boldogok voltak. A családban négy gyerek és a két szülő volt.

Egy nyári este az apa szomorúan megy haza.

– Miért vagy ilyen szomorú? – kérdi az anya.

– Azért, mert elveszett az egyik legkövőbb tehenünk. Mindenhol kerestem, de sehol sem találtam! – válaszolta a férj.

– Hűha, az nagyon rossz hír, de ne bánkódj, meg fogjuk találni.

Az egész család a tehen keresésére indult. A legkisebb gyereket, aki 5 éves volt, otthon hagyták, nehogy ő is eltévedjen. Pedig ő nagyon szeretett volna menni, mégsem engedték. Amíg az egész család kereste a tehenet, a kisgyerek otthon ki-kínézt az ablakon, hogy jönnek-e már. De nem jöttek. A fiú nem bírta ki, ő is kiment. Csak ott, a ház körül keresgette. Benézett minden istállóba, de nagyon sötét volt, úgyhogy nem nagyon látott. A gyerek a tehenet hívogatta mindenhol.

– Tehénke, gyere, adok neked finom szalmát!

Semmit sem hallott. Még egyszer átnézte az istállókat. Ahogy szaladgált ide-oda, belelépett egy szegbe. Elkezdett hangosan kiabálni. Ezt a család meghallotta, mert nem voltak messze a háztól. Gyorsan odafutottak.

– Mi történt? – kérdezték ijedten.

– Beleléptem egy szögbe! – válaszolta a fiú rémülten.

– Gyorsan hozzál fertőtlenítőt meg fáslit – mondja az anya, és ránézett a legnagyobb gyerekére.

A testvér szaladt is gyorsan, már hozta is ki a fertőtlenítőt és a fáslit.

– Tessék – válaszolta a legnagyobb gyerek.

Ahogy az anyukája kifertőtlenítette és bekötötte a sebet, már is indultak be a házba. Amint az ajtóhoz értek, egyszer csak látták, hogy ott a tehenük. Az apa boldogan zárta be az egyik istállóba, nehogy megint elszökjön, és nevetve jött vissza.

– Biztos itt volt valahol a ház körül, csak nem láttuk a sötétben! – mondja az apa.

Nevetve bementek a házba. Boldogan éltek, míg meg nem haltak.

**Bence Regina, 8. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Doroszló**

RÜGYFAKADÁS

A csintalan manó

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagy kerekerdő. Annak a közepében állt egy tölgyfa, akkora volt, hogy a koronája az égig ért. A fa odvában egy csintalan manó lakott, Miki manó, aki mindenkit kénye-kedve szerint átváltoztatott.

Egy szép napsütéses napon tündér Lilla a folyóparton sétált. Egyszer csak keserves sírásra lett figyelmes. Elindult a hang felé. Odaért, és egy gilisztát pillantott meg.

– Miért sírsz? – kérdezte Lilla.

– Azért, mert valaha én voltam a folyó legnagyobb kígyója, akkor jött Miki, és szó nélkül gilisztává változtatott – felelte az állatka könnyes szemmel.

– Egyet se búsulj, majd megleckéztetem én azt a manót! – mondta a tündér.

Akkor a gilisztát visszaváltoztatta kígyóvá, aki nagy boldogan a folyóba kúszott. A tündér pedig útra kelt, hogy megkeresse a gonosz manót. Hamar a nyomára bukkant, mert Miki a nagy tölgyfa alatt szundikált. Ekkor tündér Lilla a szemére hányta a csínytevéseit, és Miki manót tölgyfává változtatta.

Azóta visszaállt a rend és a béke a nagy kerekerdőben, mindenki boldog, kivéve egyetlen egy tölgyfát, akit Mikinek hívnak.

Guba Loretta 5. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Harc a bikával

Egyszer volt egy Toldi Miklós nevezetű ember, aki erős, bátor, jószívű, magas volt. Szinte ő volt a legerősebb a világon.

Toldi Miklós egyszer azt gondolta ki, hogy elmegy Pestre. Két napot gyalogolt, míg oda nem ért. Reggel ért oda. Megpihent, evett. Aztán fölkel, és nézte, hogy mi történik itt. Mindenki csak futott a saját házába. Egy bika szaladta körbe a várost. Senki sem mert kiállni a bikával. Gondolt egyet Toldi Miklós, hogy ő le fogja győzni ezt a bikát. A bika hirtelen megállt, meglepődött, hogy egy idegen ember kiállt elé. A jószág kaparni kezdett, az orrával fújta ki a párát, és elindult a harc. Ahogy szaladt a szarvasmarha, úgy Toldi Miklós megfogta a két szarvát, és lenyomta a földre. Így az állat ott maradt a földön.

Toldi Miklós nagyon örült, hogy le tudta győzni a bikát.

Kolompár Emese, 6. osztály, Kis Ferenc iskola, Oromhegyes-Orom

A tökéletes nyári szünet

Az idei nyári szünetet itthon töltöttem.

Sokat játszottunk az utcabeli gyerekekkel, fociztunk, rolleroztunk, no meg egy kicsit csajoztunk is ám! Persze a barátom és én voltunk a legmenőbbek a lányoknál, akik minden este egyre szebbek voltak, aminek nagyon örültünk. Anyuval sokszor főztünk bográcsost, mert azt az egész családom szereti, ország-városztunk, mert anyu látni akarta, mennyit és mit tudok. Sajnos mindig legyőzött. Apuval sokat barkácsoltunk, mindenfélét szoktunk csinálni. Sűrűn mentünk anyuval a piacra, egyszer vett egy nagy dinnyét, paradicsomot, paprikát. Én kértem, hogy vegyen egy zsák krumplit is, majd segíték hazacipelni, de bizony csak a sarokig bírtam vinni a dinnyét. Minden anyura maradt, persze, mire hazaértünk, már rezgett a keze a súlytól. Nevetve mondtam neki, „anyu, most kellene a csirkét tokozni”, mivel délután csirkevágás volt. Anyu fáradtan csak annyit mondott, várjál, fiam, majd egyszer te is felnőtt leszel, és majd megtudod, milyen az, ha kifáradsz.

Számomra ez egy tökéletes nyári szünet volt. Csak azt kívánom mindenkinek, hogy ilyen szülei és barátai legyenek, mint nekem.

Nagypál Norbert 7. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Kedves Pajtások!

Mai számunkból sem maradtak ki a Volt egyszer egy család, rövidítve a Család témájára meghirdetett pályázatunkra beérkező fogalmazások. Bevallom, elvárásainkon felüli számban küldtek el munkáitokat, nehéz dolga lesz a zsűrinek.

Röviden szólunk arról, hogy honnan érkezett friss küldemény, hogy ezzel is több hely maradjon fogalmazásaitoknak.

Küldemény érkezett a **szabadkai J. J. Zmaj iskola** negyedikeseitől: Vučelić Vanja, Toldi Márk fogalmazása. A **budiszavai Ivo Andrić iskolából** Rajsli Rebeka, 6. osztály, Gőz Szabaszián és Tamás Gabriella, 5. osztály volt szorgalmas. **Topolyáról, a Csáki Lajos iskolából** képzőművészeti alkotásokat kaptunk: Vojnics Viktor, Bakos Viktor, Csernai Csongor, Lajkó Rita, 7. osztály, Szloboda Debóra, 6. osztály munkáját.

További eredményes munkát kívánok!

Nagy Magdolna

Őszi délután

Az ablaknál állt, és figyelte az utcát. Mereven nézett át az üvegen, ki a nagyvilágba. Késő őszi délután volt. Autók suhantak el alatta, észre sem véve azt a tekintetet tovatűntek a város egyhangú magányában. A szempár nem figyelt rájuk, ő mást nézett. Távolodó dombokat, széltepte fákat, túl a rideg emberek ismeretlen pillantásain. A fák sárga, elszáradt leveleit sodorta a szél. Miért nem veszi észre ezeket a dolgokat senki? Miért rohannak el így ezek az emberek? Ezen gondolkodott, míg az elmenőket nézte, akik rá sem pillantottak. Fontosabbnak találták mindennapi, megszokott, unalmas teendőiket.

Arra sem volt idejük, hogy megcsodálják az őszi színekben pompázó falevelek hullását. Így múlik el az élet is. Halkan, észrevétlenül, feltűnés nélkül. A mereven kifelé tekintő kék szempár rájött, megöregedett. Csendben élte le élete javát, minden nesz nélkül. Kimaradtak az életéből a mindennapi kis csodák. Az első napsugarak tavasszal, ahogy életre keltik a természetet, vagy a nyáresti csillagos ég látványa a puha fűvön fekve. A kifakult szem most egy könnycseppet hullatott, párhuzamosan a kinti esőcseppekkel. Ez a csepp egy elmúlt ifjúság elpazarolt álmiaiért született. Az ablakban egy másik alak jelent meg, ő még fiatal volt, s eltűnt a hatalmas házban. A hideg őszi eső pedig egyhangú locsogással esett tovább...

Gajdos Flóra, 7. osztály,
Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve

Ártatlant bántottam

Egy szép napon felkeltem, és a boltba indultam. Ott találkoztam Pistával, egy ismerős gyerekkel. Eszembe jutott, hogy mikor másodikos voltam, ő az iskolában megvert. Bosszúvágy jelentkezett bennem. Gondoltam, most visszaadom neki. Mikor a pénztárhoz értünk, ő előttem állt. Szétnéztem, hogy lát-e valaki, és nagyot rúgtam belé tiszta erőmből. Ő csak félrehúzódott, és fogta a lábát. Elégedetten fizettem, és kimentem az üzletből. Úgy éreztem, hogy visszaadtam neki, habár most ő ártatlan volt. Hazafelé menet aztán gondolkodtam, hogy nem volt szép ez a cselekedetem, mert ártatlant bántottam. Akkor már kibékültünk, és letisztáztuk az elmúlt eseményt.

Ekkor megfordultam, visszamentem, és bocsánatot kértem tőle. Ettől kezdve elválaszthatatlanok lettünk.

Sulc Martin, 4. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szenttamás

Varázsló-álom

Beni már majdnem elaludt, amikor mamája megkérdezte tőle:

– Kicsim, ma este mi legyen az álomporodban?

– Varázslók és varázspálcák! – felelte a kisfiú.

– Rendben.

Anyukája finoman ráfújta Benire a pudingszagúan illatozó varázslatos álomport, melytől Beni egy szempillantás alatt mély álomba merült.

Hirtelen egy csodálatos világban találta magát, Benővári Benedekként. Vagyis találta volna, ha látta volna magát. Ugyanis hiába kereste kezét-lábát, nem látta azokat sehol. Érezni ugyan érezte, tudta is valamennyit mozgatni, de látni csakugyan nem látta egyiket sem. Mi a csuda lehet ez? – gondolta magában. Már egészen kezdett megijedni, amikor is a távolból halk cipőkopogásra lett figyelmes. Gyorsan elrejtőzött egy közeli szekrényben. Hú, odabent milyen érdekes dolgokat látott! Talált egy nagy fekete cilindert, vakítóan szikrázó csillagokat, fehér pompon farkú kisnyulakat és pihe-puha színes selyemkendőket. Kezdt ráébredni, hogy nem lehet máshol, csakis egy varázsló műhelyében.

– Benővári Benedek, hahó, merre vagy? Ne viccelj velem, te ebadta! Ne élj vissza a helyzettel! Benedek!

– Kutya-fáját, teringettét, de jól sikerült ez a varázslat. Valóban láthatatlanná vált a segédem. De hogy fogom így megtalálni? – morfondírozott magában Abrakadabra, a híres varázsló.

Eközben a szekrényben Benedek szűkösen kezdte érezni magát, és rájött, hogy nincs is értelme bujkálni, hiszen láthatatlan.

– Muszáj valahogy megtalálnom, hogy vissza tudjam varázsolni, hisz szükségem lesz még rá a délután folyamán. Jaj, mit tegyek? Abrakadabra gondolt egyet, elővette csodás varázspálcáját, elmormolt egy varázsigét, és gyönyörű szívdéző pukkanások közepette ott termett az asztalon egy tál hihetetlenül krémes madártej.

– Hú, a mindenit, a madártej a kedvencem. – gondolta Benedek.

És mivel olyan torkos volt, nem is tudott a csábító ételnek ellenállni, azon nyomban nekiállt falatozni.

Abrakadabra pedig kihasználta a helyzetet, fülön csípte csintalan segédjét, és izibe láthatóvá tette, még mielőtt kiülne az ajtón, a kezei közül.

– Na, Benedek, megvagy, te csavargó! Jól sikerült a főzet, amelyet azért készítettem,

hogy láthatatlanná tegyelek. Ezzel biztosan sikerülni fog minden tervem. Hahahaha! – kuncogott a varázsló.

És azzal fogták magukat, és elindultak. Átvágtak a málnaerdőn, keresztülmentek a csiga úton, míg nem elértek a tulipános iskolához. Az iskolában aztán megkeresték Marcikát, aki segítségül hívta őket. Marci is-

merte a titkos jelet, ugyanis a segítségre szoruló körében szájról szájra terjedt a hír, hogy Abrakadabra mindenkinek segít. Halványlila tintával kell megírni neki a levelet, és betenni a málnaerdő közepén álló odvas fa egyik mókusok lakta odújába. Marci így is tett, és leírta a kívánságát.

Miután személyesen is megismerkedtek egymással, a varázsló elmesélte, hogy mit is eszelt ki a kisfiú gondjára.

– Mikor reggel elmész az iskolába, Benedek, aki láthatatlan lesz, leül az ágyad szélére, és figyeli a könyveidet. Kilesi, hogy mitől tűnnek el mindennap egy könyvedből a betűk, amíg te iskolában vagy. Reméljük, megfejtjük közösen ezt a rejtélyt.

Így is lett. Másnap, mielőtt Marci elindult az iskolába, kiosont a házuk elé, és találkozott a varázslóval és Benedekkel. Abrakadabra Kázmér elővette zsebéből a fiólat, amiben a varázsfőzetet tartotta, elhadarta a varázsigét, és ismét láthatatlanná változtatta Benedeket.

Így már nyugodtan elfoglalhatta rejték helyét Marci szobájában.

10 óra tájban kis motoszkálásra lett figyelmes. Hirtelen az ablakban felbukkant egy parányi szempár, majd egy apró rózsaszín

testecske. Benedek rögtön rájött, hogy egy betűszippantó manóval van dolga.

Ez a betűszippantó manó bemászott az ablakon, hosszas válogatás után leemelt a polcra egy könyvet, és hosszú ormányával, mint egy porszívóval, felszippantotta az összes betűjét a könyvnek.

Majd azon az úton, ahol érkezett, távozott a szobából. Benedek követte a manót, aki a málnaerdő közepén találkozott a barátaival. Hosszas pörgés-forgás és csilingelés közepette kifújta ormányából a betűket, melyek csodás táncra perdültek. A tánc után pedig ezek a betűk sorba rendeződtek, és egy füzetkébe szépen lassan bepéreltek. A manók körben ültek, és mindannyian érdeklődve hallgatták a mesés történetet. Majd mint akik jóllaktak, teli pocakkal hátradőltek és elaludtak. Ezek a manók ugyanis az étel helyett a mesék olvasásával tartják magukat életben. Ezért volt ekkora szükségük Marci könyveire.

Miután Benedek elmesélte, hogy mit is tapasztalt, Marci elhatározta, hogy minden este közös betűszippantó manó felolvasást fog tartani a betűszippantó manóknak, így neki megmaradnak a könyvei, a manók pedig mindig jóllakhatnak. Rendszeresen, este 8 körül megjelentek Marci szobájában, szépen csendben leültek és várták, hogy Marci elmesélje nekik az esti mesét. Majd hazamentek az erdőbe, és Marcival együtt mély álomba merültek.

A rejtélyt Benedek sikeresen megoldotta, így Abrakadabrával újra útra keltek, hátha máshol is valakinek segítségre van szüksége. A betűszippantó manók pedig nagyon boldogok voltak, amiért Marci személyében ilyen jó barátot leltek. Soha ki nem hagytak volna egy közös meseolvasást sem.

Beni, miután felébredt ebből a kedves álmából, azonnal a könyveihez futott. Boldogan nyugtázta magában, hogy egyik könyvből sem hiányzik még egy apró vessző sem. Bár, ha jól belegondolt, talán ő is szívesen találkozott volna a parányi betűszippantó manókkal.

– Beni, siess, mert elkésünk az iskolából! – szólt neki a mamája.

– Rendben, csak hozom a könyveimet!

– Mióta ilyen fontosak a könyveid? – kérdezte csodálkozva az anyukája.

– Mióta tudom, hogy mások is igényt tartanak rá...

– Ezt nem értem, de örülök, hogy megint olvasol, drágám. – mondta kedvesen a mamája.

Huszerl Barbara meséje

Fekete István

Téli berek

(Részlet)

Nehezen indult el ez a reggel és benne minden, aminek el kellett indulnia. Nehezen virradt, mintha a világosságot a város végén feltartóztatta volna valaki, mert úgyszincs semmi megvilágításra érdemes dolog ebben a városban, és különösen nincs ma, hiszen a felhők is csak jönnek-mennek tanácstalan gomolygásban, mint a reménytelen nyáj, amelynek ködből van a gyapja, és se pásztora, se gazdája.

Nem volt csattanó kiáltás ezen a reggelen, nem volt árny, és nem volt fény; nem lehetett észrevenni, hogy a villanylámpák mikor aludtak el, vagy égtek-e egyáltalán. Nem csillantak az ablaküvegek, amelyek nyirkosak voltak, mint a hüllők háta, és a város ébredésének zaja olyan tétovázó tápázkodás volt, mint a betegé, aki csak azért kel fel, hogy a doktorhoz menjen, de még ezen is gondolkodik.

Az éjjel valami kis hó esett, ami még szállingózik most is, de nem látni, csak érezni a pelyheket, amelyek eltűnnek az utcák mocskos vályújában, ahol tompa zörgéssel vándorognak a villamosok, és feltűrt gallérral az emberek, akik úgy mennek valahova, mintha ellenkező irányba is éppen úgy mehetnének.

Nincs átmenet a sötétségből a világosságba, nincs ellentét, nincs elhatározás; minden csak van, mint valami lomha hegy, amit úgysem lehet megmászni, de nem is érdemes.

Ladó Gyula Lajos ezzel az érzéssel állt meg a kapualjban, de nem gondolkozott rajta, mert gondolkodni sem volt érdemes. Nem volt hiedeg, mégis mintha fázott volna, de ugyanakkor

melege is volt. Egyik kesztyűjét felhúzta, aztán kotorászott a zsebében, de a másikat nem találta, s ezen úgy felmérgeződött, hogy a meglevőt is legszívesebben a sárba vágta volna.

„Piri mama hülyéskedése ezekkel a kesztyűkkel” – gondolta, és lerángatva az ártatlan kesztyűt, úgy gyűrte az aktatáskába a könyvek mellé, hogy az ártatlan kesztyű visított volna, ha ez szokása lenne.

Ezután gondolkodni próbált, hogy az este megvolt-e még a másik kesztyűje, de mivel nem emlékezett biztosan, hogy megvolt, vagy nem volt, újra ezt mondta:

– Hülyeség! – De még mindig nem indult el, és nem tudta elhatározni, hogy karját felemelje, és megnézzé, hány óra.

Pedig a reggel már kivilágosodott, és Tutajos arcán mintha aggodás látszott volna az órát illetőleg, amit a lakásban sem nézett meg. Csak úgy, Piri mama bemondata alapján indult el, miután a kávéját futtában megitta.

Tutajos arcán ott van még a kávé étvágytalan íze, ott van a fél kesztyű bizonytalan sorsa, és elmosódottan ott van még sok minden, ami ebben a korban, augusztustól decemberig történhetik.

Mindezeket azonban sokkal nehezebb észrevenni, mint azokat a jeleket, amelyek nincsenek ott, amelyeket az elmúlt négy hónap elvitt magával. Nincs ott az arcán a nyári napderűs, egészséges barnasága, szája vonalában a megbízható elhatározás, szemében a felmérés és ítélet biztonsága és testének egész tartásában a hajlékonyság és keménység... amivé

a berek és Matula nevelték, aki olyan távoli ebben a pillanatban, mintha nem is lenne a világon.

Ott áll tehát Tutajosunk, mint egy lagyma-tag kérdőjel, amely nem fejez ki semmit, és látszólag nem tud mit kezdeni önmagával. Ott áll, mint egy tétova gondolat, amiről nem lehet tudni, villámlás lesz-e belőle, eső vagy csak sár... Ott áll, mint tehetetlen ellensége az egész világnak, de elsősorban Piri mamának, akinek újabban – néha – gorombaságokat mondott... s ami öt perc múlva jobban fájt neki, mint a könnyes szemű öregasszonynak. Ott állt... de ne fessegessük ezt a látszólag érthetetlen kérdést, ami ködös volt, és még kérdésnek is bizonytalan, akár ez a reggel, amiből napsütés lesz, olvadás vagy borulás vagy északi szél, amelynek nyers, tiszta sziszegése nyomán szikrázó hólepedő takar le mindent: várost, mezőt, embert, influenzát és beteg gondolatokat.

Bizony: Ladó Gyula Lajos erősen megváltozott, sőt állandóan változott, mert csak nőtt, s ebben a vézna nyurgaságban minden fejlődés elveszett.

– Majd csak átesik rajta – mondták a szülők, és elmentek hivatalba, míg Piri mama hanykolódott Gyula szeszélyeinek tengerén, haragosan, megbántva vagy kiengesztelve, mintha a fiú értelmének gyepőlőjét egy bogaras démon rángatta volna.

Ez volt otthon. A külső világ és a külső rend azonban nem igazodott Tutajosunk kedélyhangulatához, s a korlátok orron vágták a szelű ifjút, aki ilyenkor mélyen megsértődött.

Az iskola pedig semmiképpen sem igazodott Tutajos ingadozó egyéniségéhez, és a hasonlóan kelekötya osztálytársak még ennyire sem, aminek több ízben terjedelmes verekedés lett a vége, betépett zsebekkel és osztályfőnöki figyelmeztetésekkel tarkítva.

– Megőrültél, Tutajos? – kérdezte ilyenkor Bütyök, amikor nekibúsulva ballagtak hazafelé.

– Kérlek szépen... – állt meg Gyula Lajos, akinek már a megállásában benne volt, hogy ő most Gyula Lajos, és nem Tutajos, a kedves jó barát –, kérlek szépen, még jó, hogy nem volt nálam a késém...

Bütyök a földet nézte.

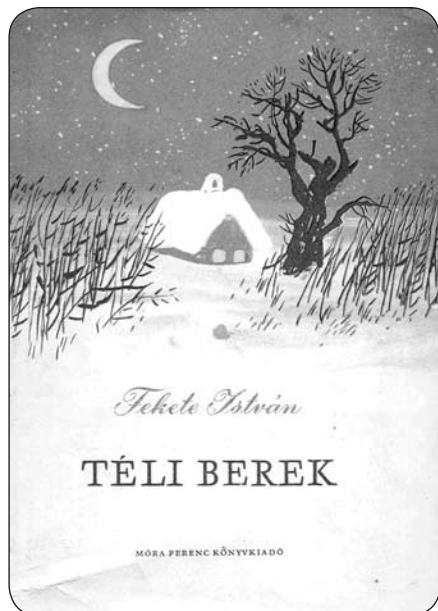
– Mért nem szóltál, odaadtam volna az enyémet... Tutajos gyanakodva nézett barátjára, akinek arcáról nem lehetett leolvasni semmit, mert konokul az aszfaltot vizsgálta.

– ... még Matula élesítette ki – tette hozzá a nagy fejű ifjú. – Na, menjünk!

Tutajost már majdnem újabb dühhullám ragadta el, amikor Matula neve elhangzott, és ez a név velük ment a szótlanságban egészen hazáig.

– Szóval – búcsúzott Gyula –, délután látlak, ugye?

– Lehet... – mondta Bütyök, és elment, feltevé tavalyi szokásapjakáját, mint mindig, ha bosszankodott.

– Ha jössz, jössz, ha nem jössz, nem jössz – sziszegte Gyula a lépcsőn fölfelé, és mindketten tudták, hogy Bütyköt csak nagyméretű árvíz gátolhatná meg a jövőtelben, de még az sem, mert Tutajos az ebédlő ajtaján tutajozna érte négy óra után.

A legfelső lépcsőn Bikfic várta Gyulát, és farkát enyhén rezegtette, mert nem tudta még, milyen álláspontra helyezkedjék a kiszámíthatatlan ifjúval szemben. Mert – ugye? – lehet az érkezésből meleg simogatás, de lehet olyan fülcsavarás is, hogy a kis kutya szeme könnybe lábad tőle. Sőt egyszer – még leírni is szégyen – Tutajos megrúgta Bikficet. Igaz, külső rüszttel rúgta meg, ami nem olyan fájdalmas, de megrúgta, és Bikfic fenéken korcsolyázott egészen Csalinga néni ajtajáig. És igaz az is, hogy Gyula öt perc múlva egy csirkecombbal jött vissza, amit Bikfic bánatosan el is fogadott, de a rúgás megtörtént, s azóta Bikfic farka középállásban várja Tutajost, akinek magatartása határozza meg, hogy a fent említett fark vidám csóválásba kezd, vagy szomorúan lekonyul.

Ezek után Gyula kedvesen vagy mérgesen „behányja” az ebédet is, vagy kezét csókol Piri mamának, „mert így nem főz senki”, vagy mogorván csámcsog (mert ezt Piri mama utálja), s időnként úgy néz a pótanyjára, mintha öt okolná, hogy erre a bánatos világra született.

– Ahogy az esze viszi – csóválja fejét Piri mama –, ahogy az esze viszi... szegénykémet...

A „szegényke” azután pihenőre tér, de fél négykor felébred olyan öngyilkos kietlenségben, hogy ettől az ostobaságtól csak az öngyilkosság kellemetlen gondolata választja el. És „szegényke” olyan bambán néz maga elé, mint az a bizonyos boci az új kapura.

Szerencsére ez az állapot csak néhány percig tart. Szeme megakad a széken heverő aktatáskán, s a gondolatai most már elindulnak. Aktatáska – iskola – Bütyök... és felnéz az órára, amelynek ingája olyan részvétlen egykedvűséggel szabdalja a másodperceket, mintha sem Tutajos, sem senki más nem lenne a világon, csak ő s az a végtelen homályos valami, ami jön valahonnan, és megy valahova: az idő.

GYÖNGYHALÁSZ

Tutajosunk tehát megnézi az órát, és újra Bütyök jut eszébe, aki talán el sem jön, holott az még nem fordult elő, hogy barátja cserben hagyta volna.

Kimegy tehát a fürdőszobába, hogy lemossa arcáról az álom ragadós pókhálóját reménykedve, hogy a hideg víz elindítja csökönyös gondolatait.

A fürdőszobában Piri mama kismosást tart, és minden edény tele van különféle fehérneművel.

– Felébredtél, Gyuluskám?

Gyula erre nem is válaszol, csak szemrehányóan körülnéz az elfoglalt mosakodóhelyeken, s egy megnedvesített törülközővel megtörli arcát.

– Bütyök nem jön el – mondja –, úgy látszik.

– Mért nem jön el?

– Nem tudom. – És kimegy a szobából, Piri mamát kétségek között hagyva, hogy Bütyök mért nem jön el, és ha ezt Gyula tudja... azaz: hiszen megmondta, hogy nem tudja... de akkor honnét tudja, hogy nem jön el?

– Szegénykém – mondja a pótanya –, most haragszik, hogy nem tudott mosakodni.

Pedig Gyula már régen elfeledte a fürdőszobát, mert apja szobájában zörög a telefon, s Tutajos Bütyökre gondol, aki nem szokott telefonálni.

Felemeli tehát a kagylót.

– Tessék...

– Pista, egyedül vagy? – mondja a lehalkított lányhang. – A mama átment Kovácskéhoz, gyorsan mondd meg, hol találkozunk...

Gyula értelmetlenül néz szét a szobában, aztán kajánul elmosolyodik.

– A Gellérthegy jó neked?

A kagylóban valami szuszogás hallatszik.

– Megörültél?! – És kattan a telefon, jelezve, hogy vagy a mama jött meg, vagy a nő rájött a tévedésre.

Tutajos enyhén aljnak érzi magát, és óvatosan leteszi a kagylót.

Végre megérkezik Bütyök, mert kettőt cirep a csengő a megállapodás szerint, és Gyula

egyszerre megtalálja magát, ámbár dühös még magára a telefonviccért.

– Már régen várlak – néz barátjára, aki elégségs mozdulattal lendíti előre csuklóját.

– Négy lesz öt perc múlva.

Bütyöknek karórája van, amelyet nyári keszményéből vásárolt, s ez az óra először bizonyos kellemetlenségeket okozott.

Wallenberg ugyanis – amint ezt tudjuk – Kengyelné óráin megszűnt óratulajdonos lenni, s a szorongó kartársak Bütyöknek intettek, erősen érdeklődve, hogy hány percig tartanak még a matematikaóra idegtépő viszontagságai.

Bütyök jó bajtárs volt, és hűségesen jelezte az idő múlását, amíg Kengyelné észre nem vette, hogy osztályában egy pót-Wallenberg született.

– Pondoray – szólalt meg –, mennyi idő van pontosan a maga óráján?

Bütyök vérvörösén állt fel.

– Tíz óra huszonhárom perc.

– Három perccel siet. Igazítsa húszra... jó? És óra végéig minden öt percben feláll, és jelenti az időt. Wallenberg órája másodpercre pontos, nem árt, ha összehangoljuk az órákat...

Az osztály derült, és várta az öt perccel. Öt perc múlva Bütyök felállt.

– Tíz óra huszonöt perc – mondta, és szeretett volna elsülyedni.

Az osztály kegyetlenül röhögött.

– Tíz óra harminc perc – jelentette a fiú újabb öt perc múlva, és már majdnem sírt, mert az osztály üvöltött a gyönyörűségtől, sőt Avas Elemér az asztalt csapkodta.

Kengyelnének a szeme sem rebbejt, és a zaj elcsitult, mint a forró víz hánykolódása, amikor hideg vizet öntenek bele.

– Avas Elemér!

– Tessék parancsolni!

– Nem parancsolok, csak kérem, fáradjon ki a táblához... és Pondoraynak nem kell már az időt bemondani. Az órája most már jól jár... remélem...

Kedves Olvasó Tanulók!

Noha 1959-ben jelent meg **Fekete István Téli berek** című regénye, a *Tuskevár* folytatása, mégis elevenül hat – kisebb módosulásoktól eltekintve, nem érződik rajta, hogy azóta rendszerek voltak, múltak, ideológiák változtak stb. Azért van ez így, mert az író múlandó didaktikai (azaz: nevelői) szövegek helyett azt ragadja meg a diákori/serdülőkori élettartalmakból, ami örök, emberi. Bizonyára magatokra ismertek Tutajos szorongásaiban, botladozásaiban, megmagyarázhatatlan dührohamaiban, érzelmi ingadozásaiban, iskolai magatartásában.

A *Tuskevár* nem véletlenül szerepel házi olvasmányként, a **Téli berek** pedig ajánlottként a hetedikes tantervben. Remélem, feldolgozásuk nem merül ki az író életrajzában leírásában, műveinek felsorolásában, illetve tartalommesélésben. Olvassatok örömmel!

A következőkben az ígért lányregények is sorra kerülnek.

Bence Erika

A mikor egy egyébként aktívnak mondható együttes jó ideje hallgat, az gyanúra ad okot. Ez a helyzet a brit Muse-zal. Annyira azért nem misztikus a dolog. A Matthew Bellamy, Christopher Wolstenholme és Dominic Howard alkotta trió már korábban bejelentette, hogy amint lezárul a nyári turnéjuk, stúdióba vonulnak, hogy új albummal lépjenek meg a rajongóikat. Matt Bellamy azt is elárulta, hogy ezúttal kicsit kevesebbet kísérleteznek az elektronikus hangzással, és mindhárman az eredeti hangszereikre összpontosítanak, azaz a gitárra, basszusgitárra és dobra. Ezek persze csak tervek, még bármi kísérlet belőle. Dominic nemrég egy kis zúrt is okozott a rajongók körében. Kiírta üzenőfalára, hogy még hét nap a hetedik albumig. A rajongók persze nagy lázba jöttek, és már kezükben érezték az új albumot. Azután kiderült, hogy tulajdonképpen a stúdiómunkákra gondolt.

A hetedik album

A hetedik albumról való tudnivalókat tehát még hétepcsés titokként őrzik az együttes-tagok, ezért teszünk rövid visszatekintőt az eddigi stúdióalbumokra.

A Muse tagjai az angliai Devon megyében található Teignmouth városkából származnak, amely főleg csak turistacélpontként ismert. Indulásuk szempontjából meghatározó volt egy helyi zenekari verseny, amelyet botrányos viselkedésük és kinézetük ellenére, saját maguk legnagyobb meglepetésére is megnyertek. Ezek után komolyabban vették a zenélést. Helyi bárokban, kisebb klubokban léptek fel, többször unott közönség előtt. Egy ilyen alkalommal azonban szerződést ajánlottak fel nekik. Ekkortájt Rocket Baby Dolls néven léteztek, amelyet a szerencsésebb Muse-ra változtattak. Első albumuk Showbiz néven jelent meg 1999-ben, amit az Origin of Symmetry követett 2001-ben, majd az Absolution 2003-ban. A siker nem lanyhult, a 2006-os Black Holes and Revelations révén világszerte nagy rajongótáborra tettek szert, a rajongók pedig

A sokatmondó csend

szerették a 2009-es The Resistance-et és legutóbbi stúdióalbumukat a 2012-ben megjelent The 2nd Law-t is.

Zenei szakemberek a Muse sikerét egyebek között a gazdag hangzásuknak tudják be. Az alternatív-, a hard-, a progresszív-, a space-, a szimfonikus és az egyéb rockműfajok egyedi vegyítésének a klasszikus és elektronikus zenével. Emellett pedig Bellamy kiváló zongorajátékának és egyedi olykor falzett énekstílusának.

Néhány érdekesség az együttesről

– Matt és Dominic a Muse előtt a Gothic Plague nevű zenekarban játszottak együtt. Chris később csatlakozott hozzájuk. Akkoriban főleg dobolt, de Bellamyék kedvéért megtanult basszusgitározni is.

– Bellamy egyedi gitárokat használ, melyeket ő tervez. Apja a hatvanas évekbeli Tornados együttes gitárosaként vált is-

mertté. Ők voltak az első angol együttes, akik amerikai toplistán első helyezést értek el Telstar című dalukkal. A Muse Knights Of Cydonia zeneszáma egyfajta tisztelgés ez a dal előtt.

– 2004-ben Dominic apja megnézte fellépésüket a Glastonbury Fesztiválon, a fellépés után pedig szívroham végzett vele. Az együttes ezek után emlékére ajánlotta a Butterflies and Hurricanes számot.

– Bellamy gyakran ötvözi a klasszikus zenét a Muse dalaival. A Butterflies and Hurricanes-ben Rachmaninov szerzeményt játszik, de hallhatunk tőle egyebek közt Csajkovszkijt, Berliozt, Beethovent, Lisztet és Chopint is.

– Chrisnek hat gyereke van. Úgy tudni, ő a legfamiliárisabb, turnék alkalmával naponta kétszer telefonál haza.

– Az együttestagok gyakran heccelik egymást. Amikor egy magazin Matthew-t nevezte meg a legszexisebb rockszárnak, ő erre azt mondta, hogy túl alacsony, így nem érdemel helyezést, ezért inkább Dominicot tenné első helyre.

L. M.

Bono és a fény

Bono Vox, a U2 frontembere gyakran jelenik meg napszemüvegben a nyilvánosság előtt. Ezt sokan afféle rocksztáros modorosságnak vélték. Egy műsorban viszont elárulta, hogy azért hord szinte mindig napszemüveget, mert zöld hályogtól szenved immár húsz éve. A zöld hályog úgy alakul ki, hogy a szem belső nyomása emelkedik, ez károsítja a látóideget. Az ír rocksztar szeme így a szembetegség miatt igen érzékenyen reagál a fényre. A műsorban Bono azt is elárulta, hogy most megtudtuk az igazságot, ezután nyugodtan lehet szegény, öreg, vak Bonónak csúfolni. Az énekes egyébként mostanában a U2 Songs of Innocence című új albumát népszerűsíti.

SZTÁRVILÁG

Egy időre visszavonul

Miután Kristen Stewart befejezte legújabb, Equals című filmjének forgatását, bejelentette, hogy meghatározatlan időre visszavonul. A színésznő már egészen kicsi kora óta aktívan jelen van a filmvilágban, ezért most úgy érzi, itt az ideje mással is foglalkoznia. Döntése persze nem végleges, csupán el akar szakadni a hétköznapiaktól, hogy később újjult erővel folytathassa a kreatív munkát a kamerák előtt. Mint mondta, szabadságra megy, mert az utóbbi két év folyamatos készenlétet kívánt tőle. Arról is beszélt, hogy mivel korán kamerák elé állt, mindig megrémült vagy kevésnek érezte magát, ha más művészeti ágakra gondolt. Márpedig más területeken is kipróbálná magát. Tervei szerint Los Angeles külvárosában telepszik le, és egyelőre rövidfilm-készítéssel próbálkozik.

Haláluk után is népszerűek

A Forbes magazin az idén is összeállította a legtöbb bevételre szert tevő elhunyt hírességek névsorát. A lista élére visszakerült Michael Jackson, akinek nevéhez az elmúlt egy évben dupla akkora összeg kapcsolódott, mint a lista második helyén szereplő Elvis Presley-éhez. Ehhez hozzájárult az idén májusban megjelent Xscape című lemez – a popkirály archívumának nyolc, korábban meg nem jelent számával – amely remekül fogyott. A lista harmadik helyére Charles Schulz, a Charlie Brown- és Snoopy-képregények alkotója került. A 2011-ben elhunyt Elizabeth Taylor az idén a negyedik helyen állapodott meg, míg az 1981-ben eltávozott Bob Marley az ötödiken. A Forbes magazin a hagyatékezelőktől, a hagyatékkal foglalkozó ügyvédektől és szerzői jogi forrásoktól kapott adatokból állítja össze az éves listát.

Ismét műsorvezető lesz

Másodszor is Pitbull kapta a megtiszteltetést, hogy levezényelje az American Music Awards díjátadót. A nagy hírt ő maga és a műsor producere is megerősítette. Azt ígérték, minden eddiginél ütősebb show-t állítanak össze a november 23-ai gálára. Pitbullra azért esett a választás, mert tavaly nagy nézettségű műsort produkált, így nem is gondolkoztak sokat azon, hogy újból rábízák a műsorvezetést. A hiphopsztár fellépőként is szerepel a Los Angelesben megrendezésre kerülő eseményen, amelyen új lemeze, a Globalization egyik számával igyekszik megtáncoltatni a közönséget.

A Marsra készül a tizenhárom éves kislány

Alyssa Carson csak tizenhárom éves, de pontosan tudja az életcélját: ő akar lenni az első ember a Marson. Már kilenc éve erre készül: részt vett az amerikai űrhivatal mindhárom táborában, beszél angolul, spanyolul, franciául és kínaiul, és Twitteren lelkesíti a többi gyereket, amikor részt vesz a NASA valamelyik rendezvényén.

Hogy miért akar egy kislány a Marsra menni? Mert az olyan hely, ahol más még nem járt. Carson nagyon elszánt, azt mondja, hogy a bukás szóba sem jöhet, és nem akar egyetlen olyan akadályt sem, amely meggátolhatja a marsi utat.

Annyira elkötelezett, hogy már a NASA is komolyan veszi. „Tökéletes a kora ahhoz, hogy egy napon űrhajós legyen és a Marsra utazzon” – mondja **Paul Foreman**, az űrhivatal munkatársa a BBC-nek. „Pontosan azt teszi, amit kell. Megfelelő tréningeken vesz részt, és

mindent megtesz annak érdekében, hogy űrhajóssá váljon” – tette hozzá.

Apja, **Bret** is mindenben támogatja. „Megvan minden tervünk a következő 20 évre, tudjuk, hogy mit kell tennie, és az a cél, hogy 2033-ban részt tudjon venni egy Marsra irányuló küldetésen.” Azzal is tisztában vannak, hogy aki odamegy, az nem biztos, hogy vissza is tud majd jönni.

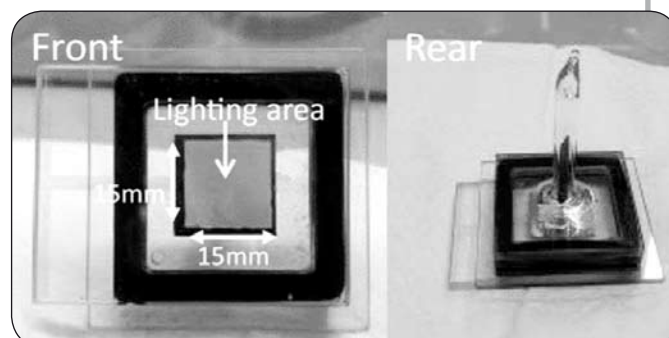
Persze van még hátra húsz év, ez idő alatt fejlődhet annyit az űrtechnika, hogy a visszaút se jelentsen problémát. (Index)

Ötszázhusz lóerős a legújabb Toyota

Kevesen tudják, de a Toyota nem csak szárazföldi járművekben érdekelt: a japán óriásnak saját hajógyára is van, ahol 1997 óta gyártanak hajókat. Legújabb modelljük a Ponam-31 névre hallgat, és egyáltalán nem olcsó: 29,7 millió jenbe, azaz aktuális árfolyamon úgy 67,3 millió forintba kerül. Nem csoda, hisz ötszáz lóerős. A Toyota hajója 9,45 méter hosszú alumínium ötvözet testre épül, ami a gyártó szerint merevebb, tartósabb és csendesebb szerkezetet eredményez, mint a szálerezítésű műanyag. Az 5,6 tonna össztömegű járművet két 260 lóerős, 3 literes, négyhengeres turbódízel motor hajtja, ugyanaz az alapkoncepció, amelyet a Land Cruiser terepjárókban is használnak. A két motort 620 literes tartályból táplálják gázolajjal, de víz magával 110 liternyi ivóvizet is beépített tartályban. A Ponam-31 hivatalosan 12 személy szállítására alkalmas, tipikus horgász- és sporthajó. A hídon összesen öten ülhetnek, az alsó kabinban pedig, ahonnan szintén vezethető a hajó, szabályos kis nappalit alakítottak ki. A hajóhoz néhány érdekes extra is jár: a Toyota Drive Assist – egyfajta tempomat-szerűség – és a Toyota Virtual Anchor System – amely képes horgony nélkül is egy helyben tartani a hajót – állítólag az autópárból származnak. A Toyota elsősorban persze Japánban forgalmazza hajóit, és ott a név egész mást jelent, mint mifelénk: ott a Toyota gyártja a legjobb luxusautókat is – így egy Toyota hajó presztízse mérhető ahhoz, mintha nálunk a Mercedes vagy a BMW tenné ugyanezt. (MTI)

A LED-eket is túlragyoghatja az új fényforrás

Az energiatakarékos kék LED fizikai Nobel-díjat érdemelt az idén, a szén nanocsöves világítás viszont még azt is lekörözheti.

A szén nanocsövekből épített lámpa fényesebb, hatékonyabb és olcsóbb lehet a LED-nél. Egy ilyen világítóttest csupán 0,1 Wh energiát fogyasztana, százszor kevesebbet, mint egy átlagos LED – ígéri a japán Tohoku Egyetem kutatói. A mikroszkopikus méretű nanocsövek fala mindössze egyetlen atom vastag és úgy néz ki, mintha nyüzött focilabdákat terítenénk ki, majd feltekernénk henger alakúra. A nanocsövek eddig leginkább hihetetlen szilárdságukról voltak híresek, most viszont elektromos tulajdonságaik kerülnek előtérbe. Az apró csövek elektromos tulajdonságai nagyban függenek attól, hogy milyen szögben vannak feltekerve a hatszögek, ettől függően lehetnek vezetők és félvezetők is. Az új találmány egy lapos világítóttest, amelyben az elektródák készülnek a szén nanocsövekből, a fényt pedig egy foszforeszkáló lap biztosítja. A nanocsövek tökéletes kristályszerkezetűek, azaz nincsenek hibák a rácsban. Ezeket egy szappanhoz hasonló anyaggal keverik össze egy szerves oldatban. Ezt a keveréket festik fel a katódra. A kutatás vezetője, Shimoi Norihiro szerint a fényforrás előállítás egyszerű és olcsó, így ígéretes lehet a világítástechnika jövője szempontjából. (Origo)

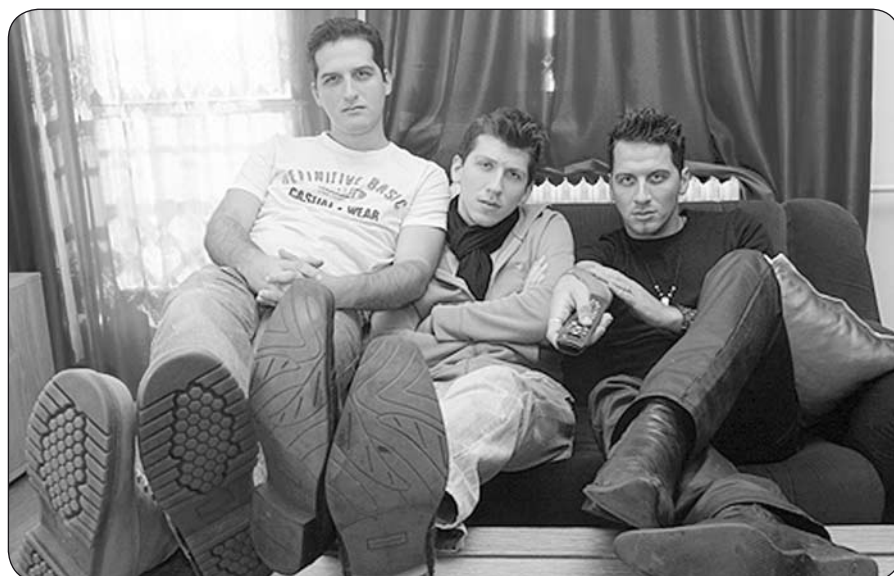
A Vastag-fivérek

Nemrég két magyarországi lánytestvért, Tóth Verát és Tóth Gabit mutattuk be, akik szép sikereket érnek el zenei téren, és mindketten egy zenei tehetségkutató által váltak népszerűvé. Mivel pedig a fiúkat sem hagyhatjuk ki, így most hasonlóképpen mutatunk be két fiútestvért, Vastag Csabát és Vastag Tomit, akik ugyanúgy sikeres zenei pályát futnak be, és ugyancsak mindketten egy zenei tehetségkutató révén váltak népszerűvé. Akad persze némi különbség is. Míg a Tóth-lányok a Megasztár felfedezettjei, addig a Vastag-fivérek az X-Faktornak köszönhetik népszerűségüket. A másik különbség az, hogy a fiúk ugyanabban az évben jelentkeztek a műsorba, és ez okozott is feszült pillanatokat. A harmadik különbség pedig mindenképpen az, hogy létezik még egy Vastag-fivér. Ők ugyanis hárman vannak testvérek. Vastag Balázs azonban nem énekes, ő a reklámfilm- és modellválogatásokra hajtott. Az alábbiakban mi a két énekesre összpontosítunk.

Együtt is énekeltek

Vastag Csaba Budapesten született 1982-ben, öccse, Tomi pedig Veszprémben 1991-ben. Apjuk egyetemi professzor és állatorvos, anyjuk pedig tanítónő. Csaba már korábban is fellépett színházi előadásokban, musicalekben, majd feltűnt a Pop-darálóban, de az ismertséget az X-Faktor hozta meg számára. Tulajdonképpen már a tehetségkutató elején felfigyeltek rá, főleg miután a produkciója során felült a zsűri asztalára.

Csaba már gyermekkorában nagyon aktív volt. Az iskolában versmondó versenyeket nyert kisebb beszédhibája, vagyis hadarása ellenére. Hét évet a Veszprémi Petőfi Színházban töltött, ahová táncosként került be. Tizenegy éves korában már akrobatikus rock and rollt táncolt, később pedig rockzenekarokban énekelt.

Jó barátságot kötött Mészáros Árpád Zsolttal, aki révén megismerkedett a musical világával. 2001-ben együtt játszottak a Hair című musicalben, amelyben a főszerepet Mészáros Árpád Zsolt játszotta, Vastag Csaba pedig Aquarius megtestesítője volt. Ezek után számos rendezvényen léptek fel együtt. Csaba pályája szépen haladt, ő volt a 2008-as év negyedik legnépszerűbb musicaléneke, de szerepelt a Barátok közt mumsoroztatban is, amelyben Ökrös Jenőt alakította.

A testvérpárbaj

Öccsével, Tamással 2010-ben indultak az X-Faktorban, és úgy alakult, hogy egymással kellett párbajozniuk. A végső döntést az egyik zsűritag, Malek Miklós hozta meg, és végül Tamás búcsúzott. Tamás elmondása szerint neki ezzel nem volt baja, hiszen mindig is felnézett a bátyjára, ő is úgy érezte, neki kell továbbmennie. Csaba viszont

sokat tépelődött. Lelkiismeret-furdalása volt, amiért ő tiporta porba öccse álmait, miután épp ő beszélte rá a részvételre a tehetségkutatóban. Úgy tudni, emiatt aludni sem bírt, és elkeseredésében hajnali kettőkor is Balázs öccsét hívogatta telefonon. A műsor azonban folytatódott, a következő héten Janicsák Vecával párbajozott, ekkor a nézők döntése alapján folytathatta a versenyt, a műsor fináléjában pedig Takács Nikolasszal szemben végül megnyerte az X-Faktort.

Tamást sem kell féltetni, hiszen bátyjához hasonlóan az ő pályája is felfelé ível. Nem sokon múlt, hogy eljusson az Eurovíziós Dalversenyre, szépen szerepelt ugyanis a magyarországi válogatón.

A testvéri viszony pedig nem romlott meg, Csaba és Tamás két évvel ezelőtt Örizz az álmod címmel közös dalt is készítettek. Úgy a dal, mint a klip is közkedvelt lett Magyarországon.

L. M.

Játsszunk mást! Mi a szerszámod?

A játékosok két csoportra oszlanak, egymással szemben sorba állnak. Kisor-soljuk, melyik csapat kezd. A kezdő csapat indító játékosának kap egy labdát. Azt átgurítja a szembenálló csapat tetszés szerinti játékosának, miközben mond egy szakmát. A fogadó játékosnak az adott szakma, mesterség egy szerszámát, munkaeszközét kell válaszul mondania. Ezután ő gurítja vissza a labdát, s ő mond szakmát. Aki nem tud a szakmához szerszámot mondani, vagy nem jut hirtelen eszébe új szakma, átme-gy az ellenfélhez „fogolynak”. Győz az a csapat, amelyik meghatározott idő alatt (5 perc) több foglyot ejt. Ennek érdekében a szakmát mondók igyekeznek ritka szakmákat mondani, hogy a fogadó ne tudjon szerszámmal felelni.

Szólásmagyarázat

Ludas a dologban

Sokan azt hiszik, hogy a különben hibást, bűnöst, csínytevőt jelentő ludas szavunk összefügg Fazekas Mihály mesehősének, Lúdas Matyinak a nevével. Pedig nincs köztük kapcsolat. Mi köze van az inkább ostobaságáról, mintsem csínytevő hajlamáról ismert jámbor libának a rosszban sántikáló emberhez? Tudnunk kell, hogy néhány száz évvel ezelőtt a ludas szó jelentése szűkebb körű és erősebben elítélő volt: csak a hamis eskü rajtacsípett, esküszegő embert neveztek ludasnak. Ami viszont az ógörög nyelvből ered, amelyen a szokásos esküforma, a ton Zéna (Zeuszra mondom) hangzásra egybecseng a ton khéna (magyarul a lúdra) kifejezéssel. A latinon keresztül a középkori magyarban a ludas is a hamis esküt tevő, esküszegő jelentést kapta. Az akkori szokások szerint az ilyen embert nemcsak anyagi javainak az elkobzásával

büntették, hanem megszégyenítésül még döglött ludat vagy azt ábrázoló szégyentáblát is akasztottak a nyakába. Ma már persze a ludas szavunk csak átvitt értelemben használatos.

Nyelvtörő

Altalában tréfás – kifejezés, mondat, rövid szöveg vagy vers – a nyelvtörő, amelynek célja, hogy minél nehezebben lehessen tisztán kimondani. A nyelvtörőket minél gyorsabban kell hibátlanul kimondani. Nyelvtörők minden nyelvben léteznek, és egyaránt hasznosak az anyanyelvi beszélők, valamint az idegen nyelvet tanulók számára a helyes beszéd elsajátításában és gyakorlásában.

Magyar nyelven:

Pataki Katika taktikai patika-tikitakija.
Szeretnék szeretni, szerelmet szerezni.
Szerelmes szívemet szívednek szegezni.
Szólj hát szaporán szívemnek szerelme,
szerelmes szívedet szeretni szabad-e.

Te rettenetes, rekeszes képszerkesztő-keresztbeszervező szerkezet, reszkek, mert szerteszedlek!..

Add meg magad vagy megvagy Vad-meggymag hadnagy!

A moszkvicsslusszukulcs egy luxus pluszukulcs.

Egy icike-picike pocakos pocok pocakon pöckölte az icike-picike pocakos pocokot. Erre az icike-picike pocakon pöckölt pocakos pocok pocakon pöckölte az icike-picike pocakot pöckölő pocakos pocokot.

Német nyelven:

Zehn zahme Ziegen zogen um zehn
Uhr zehn zehn zentner Zucker zum Zitta-
uer Zug.

Wenn hinter Fliegen Fliegen fliegen,
fliegen Fliegen Fliegen hinterher.

Wenn hinter Robben Robben robben,
robben Robben Robben nach.

Brautkleid bleibt Brautkleid und Bla-
ukraut bleibt Blaukraut.

Fischer Fritze fischt frische Fische.

Angol nyelven:

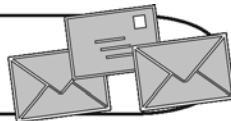
I saw Susie sitting in a shoe shine
shop.

Where she sits she shines, and where
she shines she sits.

Send toast to ten tense stout saints'
ten tall tents.

Denise sees the fleece, Denise sees
the fleas. At least Denise could sneeze
and feed and freeze the fleas.

Coy knows pseudonoise codes.
Sheena leads, Sheila needs.

Megérintettük az eget

A gyermekheti programok között iskolánk csapata az idén is részt vett a Dodirni nebo elnevezésű sárkánykészítő és -röptető versenyen az egykori nagyikikindai repülőtérén, ahol a község más iskoláival versenyeztünk több kategóriában. A mi csapatunk öt tagból állt, Hirs Anita matematika szakos tanár és Molnár Ibolya műszakitanárnő kíséretében vágunk neki a nem mindennapi megmérettetésnek. A repülőtérre autóbusszal vittek ki bennünket. A helyszínen a csapat egyik fele dízsárkányt készített, a másik fele dobozsárkányt. Kiváló csapatmunkát végezve rövid időn belül meg is születtek a díszes és röptetésre készen álló sárkányok. Sajnos csak az egyik sárkányunk repült, de azért büszkéek voltunk magunkra. A zsűri értékelt, mi pedig izgatottan vártuk az eredményhirdetést. A megszerzett negyedik helyezettől nem voltunk igazán elragadtatva, de fő a részvétel. Mindentől függetlenül nagyon jól éreztük magunkat. A sárkányunkat büszkén mutogatva hoztuk haza és állítottuk ki iskolánk folyosójára. Sajnos én jövőre már nem lehetek ott, hogy bebizonyítsam, valóban mi vagyunk a legjobbak, de a többieknek szívből szurkolni fogok.

Kovács Hargita 8. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Nagy élményt jelent minden évben a sárkánykészítő és -röptető verseny

A legjobb táborozás

Nyáron, július elején rendezték meg a tábort a csobánkai cserkészparkban.

A Szövetség az Életért tábor immáron nyolcadik alkalommal várták a megérkező gyerekeket, köztük engem is. Ez volt az első alkalom, hogy részt vettem egy táborozáson. Közel 700 gyerek élvezte a tábort. Jöttek Romániából, Szerbiából és természetesen Magyarországról is. A csoportomban 30 gyerek volt 8 csoportvezetővel. Mindennap volt reggeli, ebéd, uzsonna és vacsora. Szétnéztünk az Aquaparkban és a Hunyadi várban is. Ahogy teltek a napok egyre kevesebb idő maradt a táborból. Eljött a vasárnap. Mindenki könnyek között búcsúzkodott el barátjától azzal a gondolattal, hogy tartják a kapcsolatot a későbbiekben.

Örültem, mikor hazaértem és újra láthattam a szüleim.

Kozma Szabolcs 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Becsöngettek

Az idén a nyári szünet másképp múlt el, mint az előző években. Egész vakáció alatt az járt az eszemben, vajon milyen lesz az ötödik osztály. Ki lesz az osztályfőnököm? Milyenek lesznek a tanárok?

Elérkezett szeptember elseje, reggel fél nyolc. Az iskolaudvar zsúfolásig megtelt diákokkal. Összegyűltünk egy csoportba az osztálytársaimmal és az élmények elmesélése helyett azon tanakodtunk, vajon megmaradunk-e egy osztálynak. Becsöngettek. Az igazgató úr lépett ki az ajtón, és köszöntött minket, diákokat. Nagy kő esett le a szívemről, mikor azt mondta:

– 5.2 – Lehocíki Tünde.

– Legalább együtt maradunk a régi osztálytársaimmal! – sóhajtottam fel.

Az osztályfőnök bevezetett minket a tanterembe. Rövid bemutatkozás után ismertette velünk az órarendet. Kicsöngettek az első óráról. A második óránk német volt. Izgatottan kerestük az osztálytársaimmal a némettermet. Amikor beléptem, ugyanolyan érzés volt, mintha a negyedik tanterembe léptem volna. A padok egymás után voltak rakva, három padsor van, az ablakok az utcára néznek. Az ablak felől az első padban foglaltam helyet, a tanárnő asztala előtt. Így kitűnően tudok figyelni a tanárnőre, és a táblát is jól látom. Kíváncsisággal telve vártuk a többi órát, és már el is múlt az első nap. Így teltek a hetek, és hipp-hopp, már el is múlt egy hónap.

Néha-néha hiányzik a tanító néni gondoskodása, de önállósulnom kell, mert én már fölsős vagyok.

Guba Loretta 5. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Ismerkedjünk!

A felvételen a szenttamási J. J. Zmaj iskola egyik negyedik osztálya látható **Faggyas Klára** tanító nénivel. Az osztályt azokban a napokban kerestük fel, amikor még hétágra sütött a nap. Reméljük, a vidámság nem illant el a napsütéssel, hisz egy rendkívül vidám társaság fogadott bennünket. Jó fogalmazók is vannak közöttük, néhányuk munkájával a következő hetekben találkozhattok a Rügyfakadás rovatunkban. Elárulták, hogy többen olvassák lapunkat is, elsősorban a vicceket kedvelik, de az állatokról szóló hírek, a műszaki újdonságok is lekötik figyelmüket.

Fotó: Nagy Magdolna

Túl negatívan nézed a dolgokat?

Igazak rád a következő állítások?

- Inkább bele sem fogok valamibe, ha nem vagyok biztos a dolog sikerében. Zavar a bizonytalanság, a kiszámítható dolgokat szeretem.**
 - Igen (2 pont)
 - Nem (0 pont)
- Nem merek reménykedni a jóban. Azért, hogy ne kelljen csalódnom, inkább minden helyzetben azt keresem, mi lehet a hátulütője, mi lehet itt a csapda.**
 - Igen (2 pont)
 - Nem (0 pont)
- Ha valami váratlan esemény történik, hajlamos vagyok a legrosszabbat feltételezni. Például ha késik, akit várok, akkor arra gondolok, hogy rosszul lett.**
 - Igen (2 pont)
 - Nem (0 pont)
- Igyekszem mindig mindennek a jó oldalát nézni. Azt mondhatnám, a legjobbat remélem, de azért felkészülök a rosszabb eshetőségre is.**
 - Igen (0 pont)
 - Nem (2 pont)

Értékelés

0–4 pont:

Reálisan szemléled a problémákat. Sem a felelőtlen, alaptalan bizakodás, sem a pesszimista gyanakvás irányába ne térj le, hiszen mindkettővel önmagadnak okozol kellemetlenséget.

6–8 pont:

Könnyen lehet, hogy magadnak csinálod a problémákat. Hajlamos vagy több rosszat látni, mint amennyi valójában van. Ezzel tönkreteszed magadnak azokat az időszakokat is, amikor felszabadult, nyugodt és vidám lehetnél. A kellemetlenségekre készülj fel, próbáld kivédeni őket, de ne gondold mindig a legrosszabbra!

Horoszkóp

Kos

Új ötletek, elképzelések, ábrándok sokasága lepi el elméd. Találd meg a megfelelő csatornát, hogy megmutathasd őket a világnak!

Bika

Nem elégít ki a pusztá beszéd vagy írás – egyéb kommunikációs eszközök után kell nézned, hogy kifejezhesd magad! Az ajándékozáásra, fotózásra gondoltál már?

Ikrek

Koffein-túladagolásod van? Míg te ezerrel pörögsz, ismerőseid olyanok, mint a lassított felvétel. Légy velük türelmes, és örülj annak, hogy gyorsan letudhatod teendőidet!

Rák

Egy vagy több ismerősed folyamatosan nyaggat, de neked akad jobb dolgod a cseverészésnél, vásárlásnál. Vészhelyzetben kapcsold ki a telefonod!

Oroszlán

A szoros, bizalmi kapcsolat a mély, hosszas beszélgetéseken alapszik. Szánj időt arra a bizonyos személyre, akinek szeretnél a közelébe kerülni!

Szűz

Ne engedd meg magadnak azt a kényelmet, hogy szemet hunysz az apró részletek fölött – rajtuk múlik minden! Kapd elő mentális nagyítód, és vizsgálódj azon keresztül!

Mérleg

Sorra kapod a meghívókat a különféle bulikra, eseményekre. Ideje naptárban vezetned őket, különben könnyen megfeledezelsz róluk!

Skorpió

Egy apróság is képes teljesen a feje tetejére állítani az életed. Inkább ne vállald a kockázatot, bármennyire is úgy érzed, végre összeszedted a bátorságod.

Nyilas

Csak úgy buzognak benned a kreatív ötletek. Ne is fogd vissza magad! Állj neki mielőbb a megvalósításuknak, mielőtt elszállnak!

Bak

Már régóta szeretnél találkozni valakivel, de eddig sosem sikerült időt szakítani rá. A héten könnyen egy másikra találtok, úgyhogy ne szalaszd el az alkalmat!

Vízöntő

Szinte csak úgy ragyogsz, ez pedig nem kerüli el kiszemelted figyelmét sem. Légy résen, különben igencsak meglepődhetsz, mennyire felpörög a szerelmi életed!

Halak

Nagyon fontos, hogy mit hogyan táolsz mások felé. Igencsak magányosnak érezheted magad, ha nem értenek meg. Pedig rajtad múlik, hogyan közlöd gondolataid.

„Kedves Bizalmas sorok!

Hárman vagyunk barátnők, de inkább azt mondhatom, hogy két legjobb barátnőm van. A gondom az, hogy amióta hetedikesek letünk, mind többször történnek köztünk nézeteltérések. Nemrégiben B., a harmadik barátnő, meghívta J.-t, a második barátnőt hétvégére magához. Ott is aludt nála. Amikor megtudtam, és rákérdeztem, hogy ez mi is volt, mindenfélét összehordott, hogy engem miért nem hívott meg. Nagyon rosszul éreztem magam. Utána, amikor együtt voltunk, mindhárman igazán jól szórakoztunk, és jól éreztük magunkat együtt. Nem tudom, mit tegyek, mert amikor nem zárnak ki, nagyon jól megvagyunk hárman együtt. Kérlek, adj tanácsot!

3 kismalac”

Válasz:

Kedves Első, a három barátnőből!

Úgy látom, a számozásban te vagy az első. Igazán megértem, hogyan érezheted magad, mert annak idején én is egy voltam az elválaszthatatlan hármasból. Nem egyszer megtörtént velem is, hogy kilógtam a sorból, néha ők ketten összeküldtek ellenem, hol az egyikkel, hol a másikkal alkottam párost, hol én voltam az ötödik kerék, de a legtöbbször hármasban töltöttük az időnket. Hogy miért is volt ez, egyetemista koromban tudtam meg. Az emberi kapcsolati hálókat, és annak szabályait a szociálpszichológia tudománya kutatta föl, és kutatja ma is. Én a csoportpszichológia keretében térképeztem fel ezt a hármas viszonyt, és bizonyosodtam meg róla, hogy ez az állandó párosok képződése, pszichológiai törvényszerűség, és teljesen normális dolog.

Annak ellenére, hogy néha igencsak rosszul érzed magad, amikor „kilógsz” a körből, amikor kitaszítottnak érzed magad, fogadd el úgy, ahogy van, mert tudod, hogy holnap már te leszel a párosban, holnapután pedig mind a hárman nagyon jól meglesztek együtt. Az is megtörténhet, hogy az egyikőtök a hármasból lassan „kikopik”, és végül mégis ketten maradtok, de nem lehetetlen, hogy továbbra is jól meglesztek hármasban. Jó lenne, ha lassan bővítenéd a közelebbi barátaid körét, hogy ne csak rájuk korlátozd a baráti érzéseidet és idődet. Másokkal is barátkozz, legyenek saját barátnőid is, így nem fogsz teljesen a „hármastól” függeni. Ezt a legjobban úgy valósíthatod meg, ha szabadidődben keresel magadnak olyan iskolán kívüli tevékenységet, ami közben jól érzed magad: tánc, nyelvtanulás, színpad, versmondás stb. Olyaz, amellyel új ismerősökre tehetsz szert, akikkel azonos vagy legalábbis hasonló az érdeklődési körötök.

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizenkét éves lány vagyok. Az én gondom az, hogy a legjobb barátnőm nemrégiben (a nyáron) összeveszett a legjobb barátnőjével. Úgy egy hónapja, újra kibékültek. Sokat együtt voltam vele, amíg össze voltak veszve, most meg ők ketten mind többen vannak együtt, engem pedig kizárnak a társaságukból. Szünetben elkerülnek, nem hívnak, ha mennek valahova. Ez nekem nagyon fáj. Azt is észrevettem, hogy a barátnőm, amióta ők kibékültek, állandóan haragszik, pukkan, kiabál rám, ideges. A héten a barátnőm barátnőjével megbeszéltük, hogy együtt moziba megyünk, a barátnőm pedig megharagudott, hogy én is barátkozom vele. Mit tegyek?

Törpilla”

Válasz:

Kedves Törpilla!

Mit tegyél ebben a számodra nehéz helyzetben? Semmiképp se állíts ultimátumot a barátnőd elé – „Vagy én, vagy ő!” – formában. Ez biztosan nem vezet semmi jóra. Úgy látom, a barátnőd szereti, ha ő irányítja a dolgokat. Sőt eléggé kizárólagos és kisajátító természetű. Az ő barátnője, nem lehet a te barátnőd is. Úgy érzi, az előző barátnőjére neki van előjoga, mert ő barátkozott vele előbb, neki jár. Próbáld meg nem meghallani a barátnő duzzogásait. Ha azt szeretnéd, hogy hármasban barátkozzatok, nagyon is elnézőnek, megértőnek, toleránsnak kell lenned. Mivel a barátnőd eléggé féltékeny természetű, nagyon finoman kell a másik barátnővel erősíteni a kapcsolatot. Pl. ha a barátnőd támadásaira azt válaszolod, „Senki sem tökéletes!”, vagy „Nem kell elítélni a másikat”, esetleg „Hiszem, hogy az emberekben nincs igazi rosszakarát”, vagy valami hasonló, lehet, hogy az ilyen megértő, elnéző magatartás hatással lesz a barátnődre is. Nagyon jó lenne, ha rájtok kívül másokkal is barátkoznál, ha nem függnél teljesen az ő barátságuktól. Nézz körül az osztályodban, biztos akad még egy-két lány, akivel jókat tudsz beszélgetni. Arra pedig figyelj, hogy ha úgy érzed, a másik lánynak is a terhére vagy, nem szívesen tervez veled programot, akkor a legjobb, ha más társaság után nézel. Ha nem akarsz mindenáron velük barátkozni.

„Kedves Bizi! Kérlek, segíts!

Hetedikes lány vagyok, és együtt járok egy tölem két évvel idősebb fiúval. A gondom az, hogy nem tudom, kinek higgyek: a barátnőimnek vagy a fiúmnak. A féltékenység emészt, mert a fiúm gyakran meglátogatja a nagymamáját a szomszéd faluban. A barátnőim viszont azt mondják, hogy ott is van barátnője, megcsal. A fiúm mindezt tagadja. Nem tudom, kinek higgyek, mert azt már tudom, hogy megfordul más lányok után is, és szereti nézni a szexes filmeket is. Gyakran titokzatoskodik, nem mondja meg, mit csinál. Mit tegyek? Kinek higgyek?

B. B.”

Válasz:

Kedves B. B.!

Nagyon rossz az olyan helyzetben, amikor kétségek gyötrik az embert, hiányzik a bizalom. Jó lenne, ha ebben az esetben a saját megérzéseidre hagyatkoznál, ha nem figyelnél arra, mit mondanak a barátnők. Az is fontos, hogy ne higgy vakon a fiúnak se. Az a tény, hogy a te jelenlétedben is más lányok után forog, és véleményt nyilvánít róluk, eleget mond róla. Most, ebben a pillanatban számodra az legyen a mérvadó, hogy amikor együtt vagytok, veled hogyan viselkedik, figyelmes-e veled, és igyekszik, legalább amikor együtt vagytok, hogy ne forogjon a lányok után. Ha te nem tapasztalod a viselkedésében, hogy megcsal, ne is terheld magad ilyen dolgokkal, inkább élvezd ki azt az időt, amikor együtt vagytok. Mindenesetre ne kémkedj utána, és ne követeld tőle, hogy vallja be az igazságot, mert ezzel magad ellen fordítod, megunja az állandó gyanúsítgatást, és továbbáll. Inkább igyekezz minél jobban megismerni, szórakoztatni, élvezni egymás társaságát, barátkoztatni a társaitokkal, hisz ez a kapcsolat lényege. Ha véget ér a dolog, ha felüti fejét a „zöldszemű szörnyeteg”, a féltékenység, az senkinek sem tesz jót, és nagy a valószínűsége, hogy a kapcsolatokat is gyorsan véget ér. A ti korotokban azonban sokkal nagyobb a lehetősége annak, hogy a történetetek végén nem ezt írja majd: „Ásó, kapa, nagyharang válassza el őket!”.

Az intelligencia nyolc típusa

Egy pszichológia professzor érdekes listát állított össze az intelligencia különböző típusairól.

Az, hogy az embernek milyen típusú az intelligenciája, nagyban befolyásolja az egész életét. Ugyanis ezek a mentális beállítottságok nemcsak a hétköznapiakban, hanem például a pályaválasztásban is meghatározó szerepet játszanak.

Térbeli

Térbeli tárgyak alkotására és mozgatására is különösen alkalmas.

Példa: pilóta, sakkjátékos, építész

Testi-kinesztetikus

Az egész testét vagy testének bizonyos részeit használja arra, hogy alkosson vagy problémákat oldjon meg.

Példa: táncos

Zenei

Különösen érzékeny a hangokra, ritmusokra, dallamokra, rezgésekre. Jó érzéke

van az énekhez és/vagy a zenéléshez, dal-szerzéshez.

Példa: karmester, énekes

Nyelvi

A nyelv központi szerepet tölt be az életében: a jelentések, a hangsúlyok, a szöveg-dallamok által fejezi ki magát a legjobban.

Példa: költő, író

Logikai-matematikai

A dolgok közti összefüggéseket keresi, a racionalitás a legfontosabb a számára. Képes bonyolult szimbólumrendszerek vagy számtani sorozatok megoldására.

Példa: matematikus, fizikus

Interperszonális

Tökéletesen kommunikál másokkal, mivel megérzi a partnere hangulatát, személynységét és kommunikációs motivációját.

Példa: mediátor

Intraperszonális

Tökéletesen tisztában van saját magával; saját személyiségéhez, céljaihoz és ambícióihoz alakítja életét.

Példa: bármilyen szakma, mellyel a modern társadalomban is független lehet

Naturalista

Rengeteg ismerete van a természetről és az élővilágról, a szabadban érzi magát a legjobban.

Példa: tengerbiológus.

Így ha például szeretnél állatokkal foglalkozni, minden bizonnyal a naturalista intelligencia a domináns nálad. Az egyik persze nem zárja ki a másikat: simán lehet – sőt elég valószínű –, hogy egyszerre több típusú intelligenciával rendelkezel. A zseniknek például mind a nyolc megvan, nem csoda, hogy sokszor bele is örülnek...

Te melyekkel rendelkezel?

Kis csokoládédarabkára fest tájképeket

A csokoládén kívül a művész mogorót, banánt, sőt még mandulát és M&M's-et is használ vászon gyanánt.

A tehetséges török művész, Hasen Kale a mikrofestményekre specializálódott. Eddig szóba jöhetett pillangószárny vagy csigaház, de most egy új szintre emelte művészetét: ételeket használ vászonként, az eredmény pedig lenyűgöző.

Az ehető alkotások listája a következőképpen néz ki: mandula, csokoládé, banán,

cukorka, gyümölcsök, bab, hagyma, ropi... a határ a csillogós ég. Mr. Kale egy nagyon vékony ecsetet használ, és Isztambul szépségeit örökíti meg az ételdarabokon.

A művek egyébként iszonyatosan lenyűgözőek. A művész hatalmas precizitással dolgozik, így olyan, mintha egy hatalmas festményt kapnánk meg piciben. A következő állomás az lesz, hogy hajszálakra próbál meg festeni, de azért most még kiéli magát az ételek világában.

Mit tehetsz a herpesz ellen?

A világ népességének 70%-a hordozza a herpesz kialakulásáért felelős HSV-1 vírust, de a többség nem is tud erről. Ezzel együtt az apró, szúrós kis pötty ronda és fájdalmas, és sokak életét keseríti meg. Mit lehet tenni ellenük, és főleg velük?

Előzd meg!

- Használj fényvédő krémet! Furán hangzik, de a napsütés a herpesz egyik fő okozója.
- Aludd ki magad! A kialvatlanság növeli a herpesz kialakulásának esélyét.
- Ha megfáztál, ne halogasd a fájdalom- és lázcsillapító tablettákat. A láz és a hőemelkedés kedvez a herpesz kialakulásának.

Kezeld!

- Ha már ott a kis betolakodó, szerezz be valamilyen herpeszkrémet a patikában! A legjobb, ha az első kis viszketésnél ezt teszed.
- Ne nyúlj hozzá! Ez nem pattanás, hanem egy seb. Ha tehát nyomogatsz és piszkálsz, csak lassabban gyógyul.
- Ez persze nem szépségkérdés, de fontos: kerülj a csókokat, amíg be nem gyógyul a kis seb az ajkadon!

Száznegyven éves évforduló

Az Obedi-láp a világ második legrégebbi természetvédelmi területe

Az Obedi-lapot alig két évvel a világszer-
te ismert Yellowstone Nemzeti Park
után nyilvánította védett övezetté az Osztrák-Magyar Monarchia, ahova akkoriban a terület tartozott. A monarchia saját császári vadászterületének is tekintette a vadban igen gazdag vidéket. 1919-ben, a monarchia szétesése után a szerb királyság sajátította ki vadászterületének, majd 1951-ben természetvédelmi rezervátumnak kiáltották ki, 1993-ban pedig természetvédelmi rezervátummá nyilvánították. A terület dióhéjban átmesélt története is bizonyítja, hogy nem

akármilyen területről van szó. Ráadásul az idén 140 éve annak, hogy 1874-ben először nyilvánították védett területté. Az évfordulóról nemrégiben Újvidéken megemlékeztek.

Ám, tudjátok-e, hol van az Obedi-láp? Ha előveszitek a térképet, először Szerémség felé induljatok el. Ha megtaláltátok Rumát, délre, kissé délkeletre irányítsátok tekinteteket a Száva folyó felé. A nyelvszerű kanyart leíró folyó északi felén találjátok a nagy kiterjedésű lápos területet Obrež, Kupinovo falvak közelében. Vajdaságban hasonló, védett státust élvez többek között

a Felső-Dunamellék, a Sósokpó, a Deliblát-homokpuszta, a Ludasi-tó és környéke, a kaboli-péteváradai rét, a Császár-tó, a Titeli-fennsík. Valamennyi kedvelt helye az állatoknak, érdekes növényeket találunk bennük, tiszta a levegő, és csodálatos a vidék.

Ezen az oldalon egyik-másik helyre már bekukkantottunk, a tanév végéig talán alkalmunk nyílik valamennyit bejárni.

Az Obedi-láp 9820 hektáron terül el és 19 611 hektárnyi védőzónát ölel fel. A terület egyik fő jellegzetessége az élővilág sokrétősége, továbbá, hogy számos vadállat lakhelyéül szolgál. A területen több mint 280 növényfajta lelhető fel, közöttük számos ritka vagy veszélyeztetett faj. Továbbá igen gazdag rovar-, kételtű- és csúszómászó világa. Egyik alapvető értéke, hogy sok madárfaj él itt. A 170 feljegyzett fajtából 120 nemzeti, természeti ritkaságnak számít. Hat szerepel a világ vöröslistáján, és 48-nak van sebezhető státusa Európában.

A világ első természetvédelmi területe, a Yellowstone

A 7992 km²-es nemzeti park az Amerikai Egyesült Államok északnyugati részén, a Sziklás hegységben terül el. A világ első természetvédelmi területe volt, amelyet még 1872-ben nyilvánítottak védetté. Indoklásul a rendkívül gazdag állatvilág és a természeti szépségekben és képződményekben bővelkedő vidék szolgált. A terület vulkáni eredetű, és a kései vulkanizmus utóműködések formájában ma is hat és alakítja a felszínt. A viszonylag puha riolitba meredek falú kanyont alakított ki a Yellowstone folyó. A 200 m-es falak mentén, mint hatalmas gyertyák állnak sorba a kipreparálódott hidrokvárcit oszlopok, amelyeknek tetején háborítatlanul fészkelnek a halászsasok (*Pandion haliaetus*). A vulkáni üveg, az obszidián, egész bérceket alkot – Obsidian Cliff – amelyet hosszú évszázadokon keresztül használtak az indiánok fegyverek és eszközök készítésére.

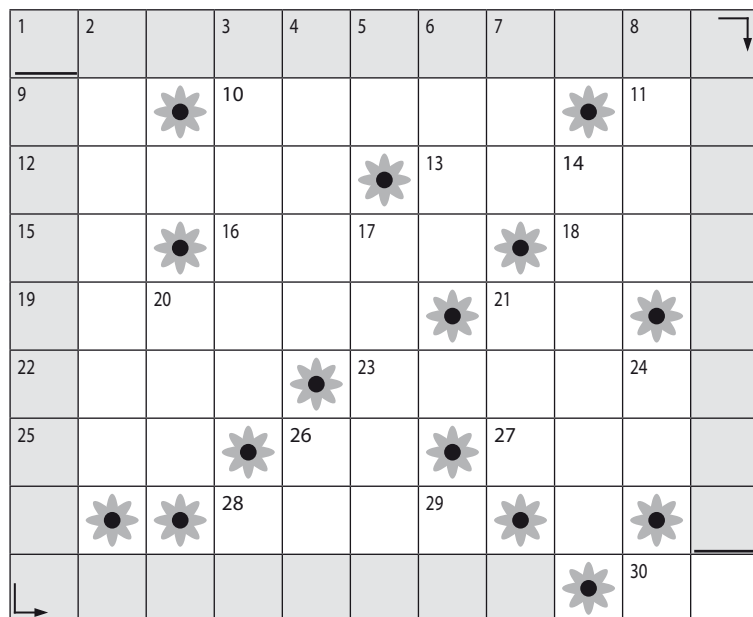
Az utóvulkanizmus eredményeként 10 ezernél is több gejzír, melegforrás és sárvulkán található a Nemzeti Parkban. Ezek járatai egy idő után eltömődnek, és megszűnnek, majd máshol újra keletkeznek. Működésük eredményei a csodálatos gejzírit kúpok és a melegforrások mésztufa-gát rendszerei. Egyik leghíresebb gejzíre az Öreg Hűsleges, amely 80 éve 65 percenként, szabályosan löki 5 emelet magasságba a forró gőzt és vizet. A park állatvilága is közismerten híres. A turistákhoz hozzászokott, kolduló feketemedvéik már szinte szimbólumai a területnek, mellettük az óriási termetű grizzly is gyakran szem elé kerül. A park egyik különleges értéke a mintegy 1200 példányszámú bölény (*Bison bison*) állomány, amelyet sikerült megmenteni a korábbi mérsárlásoktól. (nyf.hu)

A Tower Falls vízesés 40 méter magasból zuhan alá

Látványos gejzírkitörés a nemzeti parkban

Keresztrejtvény

Kérdezi a mama gimnazista fiát:
– Miért vagy ilyen nagy gondban, kisfiam?
– ...

A választ a rejtvényben találsz.

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 9. Kedves vad, 10. Zöld, szerbül, 11. Német igekötő, 12. Jó páran, 13. Hattyú, szerbül, 15. Bonn közepe, 16. Egy kevés, 18. Írta régen, 19. Gombóc, németül, 21. Házörző, 22. Katóka, 23. Észrevesz, 25. Török név, 26. Te és ő, 27. Az egész, 28. Házbérló, 30. Nyugat.

Függőleges sorok: 2. Máris, 3. Női név, 4. Muzsikál, 5. Állatlakás (ék. h), 6. Találja, 7. Ő, szerbül, 8. Égszínké, 9. A válasz befejező része, 13. 51 római számmal, 14. Vallási szent könyv, 17. Arcjáték, 20. Csigafajta, 21. Meg betűi keverve, 24. Helyrag, 26. A hét vezér egyike, 28. Hangtalan líra, 29. Orosz folyó.

Betűrejtvények

1

4 E SZ M

2

GY LM
5

3

$\frac{1}{7}$ 7 ÁR 6

4

1 G

Skandináv rejtvény (32.)

Rejtvényünkben novemberi jeles napokat rejtettünk el.
Ezeket kell megtalálnotok.

ERŐSZAKOS	▼	ÁTNYÚJTOTTÁ (ÉK. F.)	▼	UNTA BETŰI	▼	ÚJSÁG	▼	NEM RÉGI KIS ÉRTÉKŰ PÉNZ	▼	CIN	▼	◆
MÁLTA		KOCKÁZAT		NULLA		NORD				DEHOGY!		
IMA BETŰI	▶			NÉVELŐ	▶	PANC SOVA	▶			GAZDASÁGI RÉSZTERÜLET		UNDOR SZERBÜL
BAKA				E. A. R.		RAGASZTÓ						EGY ÓRAJAVÍTÓ (ÉK. H.)
	▶							ROVAR, FORDÍTVA INGA VÉGEII				
AUSZTRIA	▶	◆	NŐI NÉV MENÜ BETŰI			AMERIKAI VÍZESÉS LAB-IZÜLET						
MAGAM												
	▶	ÉRTÉKES KÁRTYALAP						MŰSOR-SZÓRÁS RUHÁT KOPTAT FORDÍTVA				
500	▶	MEDVE-FAJTA			HANGTALAN TŰZ	12 HÓNAP AJTAY ANDOR		KERGET		SÜLNI KEZD		
KIS PATAK								TILTÓSZÓ		KELET		
	▶	-AN, -...		PORTUGÁLIA	KOPASZ		A TÖRZS RÉSZE				50	
		KÉN			NÉVELŐ		5				ÉSZAK	
◆	▶									...LAP (VENDEGLŐBEN)		

A 31. skandináv rejtvény megfejtése: TINÓDY LANTOS SEBESTYÉN, BUDA VESZTÉSE, HISTÓRIÁS ÉNEKEK

Lóugrásban

L	KK	K	É	I
N	SZ	K	O	V
A	O	A	M	L
E	Ü	S	A	R
R	L	B	J	Á

Két barátnő ül a cukrászdában.
– Csilláról semmi rosszat nem tudok mondani.
– ...

A folytatást megtudod, ha a lóugrás szabályai szerint fejtet meg a rejtvényt.

Szóbetoldó

		A				Ó		
	T	A				Á	S	
M	E	G				Ó	Z	Ó
	CS	I				Á	S	
		A				T		

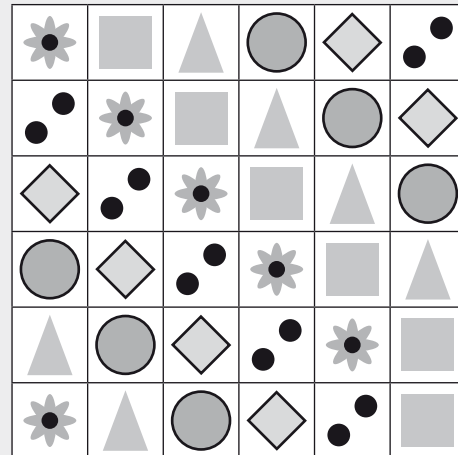
Csak egyetlen szót kell találnod a rejtvény megfejtéséhez.
Minden vízszintes sorban értelmes szónak kell kialakulnia.

Lóugrásban

		K		
		S		
NY		S		

A rejtvényrácsban 3 fűszernövény neve rejtőzik.
Könnyítésül mind a háromnak a kezdőbetűit kiemeltük.

Logika

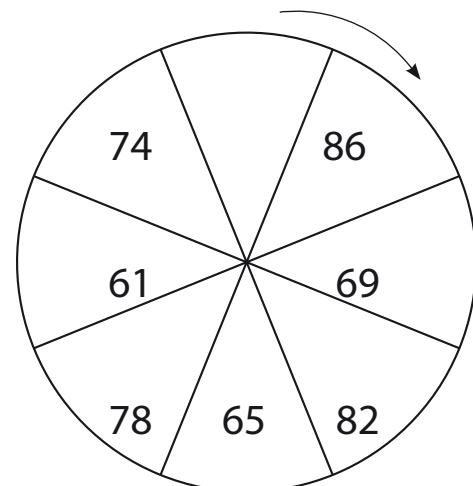
A vízszintes sorokban az ábrák logikai sorrendben követik egymást – kettő kivételével. Melyik két ábra bontja meg a logikai sorrendet?

Keresd a szót!

1. MÓZES
2. PAPÍR.....
3. SZÁJ
4. KENYÉR
5. RUHA
6. KÉZIMUNKA

Egyetlen szót kell találnod ahhoz, hogy értelmes összetett szót alkothass mind a hat sorban.

Körszámtan

Logikán alapuló sorrendben követik egymást a számok.

A pisztrángok fejedelme

A horgászok által látogatott közösségi oldalakon a közelmúltban egy drinai zsákmányról készült képsor viharzott végig. Annak ellenére, hogy fotók sokasága látott napvilágot, valamennyi képkockán ugyanaz a hal szerepelt: egy hatalmas, kerek 25 kilogrammos dunai galóca. A társadalmi oldalak, majd a nyomtatott lapok is meglehetősen sok teret szenteltek a témának. Vajon miért?

A huszonöt kilós galóca ugyan a múltban is helyet érdemelt a lapok hasábjain, csak éppen nem foglalkoztak vele annyit, mint az említett. A galóca népszerűségének ugrásszerű növekedését állományának csökkenése eredményezte. A folyószabályozások, a vízszennyezések és nemkülönben a túlhalászás következtében mind kevesebb került belőle horogra, a kifogott „nagy galócák” pedig egyre kisebbek voltak. Ezért az említett negyedmázásra az is odafigyelt, aki azt sem tudja, mi fán terem a szóban forgó hal.

A dunai galóca hovatartozásával kapcsolatban nincs szándékunkban magasröptű tudományos eszmecserebe bocsátkozni, ezért röviden és a végsőkéig leegyszerűsítve foglalkozunk ezzel. A világ legnagyobbra növő pisztrángféléjéről van szó. Tegyük még hozzá – a rendszeren meredeken tudományos részeit áthidalva –, hogy azon belül a Hucho nembe tartozik. A szakirodalom sze-

rint a világon hat galócafaj van, ebből kettő tengerben él, és folyóba jár ívni, míg négy egész életén át édesvízben tartózkodik. A mi galócánk nem jár tengerbe, többnyire a Drinában és mellékfolyóiban fordul elő. A 25 kilósat is ott fogták.

Ezzel a szenzációszámba menő fogással szinte egyidejűleg ugyanazokon az oldalakon egy másik beszámoló is napvilágot látott. Ugyancsak a mi horgászainkat mutatta be a galócára megtévesztésig hasonlító halal. A különbség csupán annyiból állt, hogy ők sokat fogtak, és szemlátomást nagyobakat. Hogy hol? Valahol Mongóliában. De olyan helyen, amelyet nehéz megtalálni a térképen. Egyelőre ne keressük! A hallal azonban kissé bővebben foglalkozunk.

A mongóliai vizeken fogott, a mi galócánkra megtévesztésig hasonló halak a tajmen névre hallgatnak. Nemrégiben a halszakértők a galóca és a tajmen között – tudományos boncolgatás mellőzve – csupán kis különbséget tettek, és alfajoknak tekintették őket. Ma már különálló fajként tartják őket nyilván, a hasonlatosság alapján azonban egyértelmű, hogy régen ugyanarról a halról volt szó, az élettér kettéválása után azonban önálló fajokká alakultak... Valahogy így.

Régi feljegyzések arról tanúskodnak, hogy az összes galócaféléből a mi tájainkon fogták a legnagyobbakat. Ez azért fontos

Predrag Danilović a Drinán fogott galócaival

megemlíteni, mert ma már a Drina összes horgásza kevesebbet fog belőle évente, mint amennyit az a néhány horgász Mongóliában naponta horogra kerített.

A történet nem a horgászok ügyessége között von párhuzamot, nem arról szól, ki a jobb horgász. A Mongóliában a közelmúltban jeleskedő Srđan Despot Blaf (lásd a képet) ugyanis éppen a drinai galócák zsákmányolásával szerzett magának hírnevet, ő itteni horgász. Csakhogy galócát fogni a Drinán egyre nehezebb.

A történet tehát arról szól, milyen egyszerű elkótyavetyélni a természet adta kincset. Mondtuk már, de megismételjük: folyószabályozások, vízszennyezések, túlhalászás...

A mongóliai példából kiviláglik: megőrizni is lehet. És érdemes is.

A dunai galócaival azonban tájainkon és a Kárpát-medence peremén is – ahol még vannak szigetszerűen előforduló állományai – komolyan foglalkoznak. Állományának megőrzése; az ívőterületek visszaállítása; a szennyezés megszüntetése; zsákmányolási tilalmak; méret- és darabszám-korlátozás... ilyesmi. Ezért nem véletlen, hogy a Magyar Haltani Társaság is az év halának jelölte.

Jegyezzétek meg ezt a címet:

<http://haltanitarsasag.hu>

A Magyar Haltani Társaság honlapjáról van szó, amelyben halas témákról tartalmaz, komoly, ugyanakkor érdekes írásokat olvashattok. Itt megtalálhatjátok az év halának jelölt fajok listáját, és szavazhattok is. A halat és a horgászást kedvelők internetfüggőknek mondjuk, hogy a szóban forgó társaság a facebookon is megtalálható.

Srđan Despot Blaf a mongóliai tajmenek egyikével

Finomságok sütőtökből

Ha ősz, akkor sütőtök. Az édeskés ízvilágú zöldség világszerte hatalmas népszerűségnek örvend, ám hazánkban szinte csak magában szokás fogyasztani. Pedig rengetegféleképpen becsémpészheted az étrendedbe. Próbáld ki valamelyiket az alábbi ötletek közül!

Turmix

Harry Potter és barátai mindig sütőtöklevet fogyasztottak a Roxfortban, ami nem csoda, hiszen fahéjjal vagy kardamommal fűszerezve mennyei italt készíthetsz belőle.

Sütőtökös zabkása

Ha sütőtökpürével turbózod fel a zabkását, A-vitaminban is gazdag csemegét kapsz.

Sütőtökös palacsinta

Van valami a narancsos-sütőtökös palacsintában, ami a Föld bármelyik pontján azonnali repetázásra készítet. Próbáld ki, ha nem hiszed!

Sütőtökös latte

A sütőtökkel ízesített frissítő receptje: adj a szokásos tejeskávéhoz némi tökpürét, egy kis vaníliát és cukrot, majd nyomj rá tejszínhabot!

Sütőtökdzsem

Nagyon könnyű elkészíteni, ráadásul egy szelet teljes kiőrlésű kenyérről ideális reggelit, tízórát vagy uzsonnát jelent.

Tészta sütőtökösen

A teljes kiőrlésű tészta apró sütőtökdarabkákat! Reszelt sajttal teheted gazdagabbá a fogást.

Pizza

Paradicsomos alap, sajt, csirkemell, cukkini, sütőtök és oregánó – ennyi kell a tökéletes őszi pizzára.

ZSIBONGÓ

Meghökkenítő tények a nagyvilágból

1. Egy négyéves átlagosan 400 kérdést tesz fel naponta.

2. A velociraptorok alig voltak nagyobbak, mint egy mai csirke. Bocsi, Spielberg!

3. Életünk során 20 kilogrammnyi bőrtől szabadulunk meg, ezzel havonta lecseréljük a hámrétegünket.

4. Több mint 2500 balkezes hal meg évente amiatt, hogy jobbkezeseknek szánt eszközöket kell használnia.

5. Egy átlagos felnőttnek 1–4,5 kilogrammnyi baktériumot tartalmaz a teste.

6. A Google alapítói 1999-ben csupán egymillió dollárért akarták eladni a céget, de az Excite nemet mondott az ajánlatra.

7. A Föld összes hangyája együtt sokkal többet nyom, mint a Föld összes embere.

8. Ha a Simpson családon rendesen fogna az idő, Marge most már idősebb lenne, mint az anyukája az első évadban.

9. Ha az emberi agy számítógép lenne, 38 ezer-trillió műveletet tudna végrehajtani egy másodperc alatt. A világ leggyorsabb szuper-számítógépe ennek a 0,02%-ára képes.

10. Azoknak az embereknek, akik megélték a 65 éves kort, a fele még ma is él.

11. Az eddigi leghosszabb idő egy ikerpár tagjainak születése között 87 nap volt.

12. A Földön több ember szenved az elhízástól, mint az éhezéstől.

13. A valaha élt emberek fele maláriában halt meg.

14. Az ember DNS-e 50%-ban megegyezik a banánéval.

15. Az 1518-as német táncmánia során az emberek egy hónapon keresztül táncoltak megállás nélkül.

16. A repülőn felszolgált étel azért nem olyan finom, mert az ízlelésünk és a szaglásunk repülés közben akár 50%-kal is gyengébb lehet.

17. New Yorkban évente 1600 embert harap meg egy másik ember.

18. A Jupiteren és a Szaturnuszon gyémántból van az eső.

19. Egy átlagos emberi test 7 000 000 000 000 000 000 000 000 (7 ezer kvadrillió) atomból áll. A galaxisunkban 3 000 000 000 000 csillag van.

20. Kleopátra időben közelebb élt a holdraszálláshoz, mint a nagy piramisok épüléséhez.

21. Több atom van egy pohár vízben, mint ahány pohárnyi víz van a Föld óceánjaiban.

22. A vattacukrot egy fogorvos találta fel.

23. Hétévente lecseréled minden egyes molekuládat. Szóval hét év után már tényleg nem vagy ugyanaz az ember.

24. 100% annak a valószínűsége, hogy egy pohár víz elfogyasztásakor megiszol egy olyan molekulát, amelyet azelőtt Kleopátra már megivott.

25. A világ eddig kibányászott aranya beférne egy 20x20x20 méteres dobozba.

26. A világ leghosszabb zenei művét John Cage szerezte, és 639 évig tartana eljátszani.

27. Nagyobb esélyed van arra, hogy elnökké válsz, mint hogy megnyered a lottót.

28. A bubis védőcsomagolást eredetileg tapétának szánták.

29. Los Angelesben több autó van, mint ember.

30. Egy Yoro nevű városban évente egyszer van „haleső”, amikor szó szerint halak potyognak az égből.

Mosó masa

– Szörnyű, kedvesem, hogy milyen piszkosak lesznek ezek a gyerekek, ha az utcán játszanak!

– Igen, tegnap én is nyolc srácot mostam meg, amíg rátaláltam a fiamra!

Profi útfestő

Talpraesett embert keresnek az útfenntartók. A próbaidős alkalmazott az első napon tíz kilométer záróvonalat festett az útra. A második napon már csak öt kilométert, a harmadikon pedig alig kettőt.

– Mi a visszaesés oka? – kérdik.

– Tehetek én arról, hogy mindig messzebb-ről kellett visszaszaladnom a festékesvödörhöz!?

A nyelvén volt már

Saláta és Retek képes levelezőlapokat írni. Saláta egyszer csak döbbsen maga elé mered.

– Mi baj? – kérdi Retek.

– Az előbb még a nyelvemen volt, és most nincs meg!

– Gondolj rá jó erősen, és visszajön!

– Azt nem hiszem, mert egy bélyeg volt.

Mutatvány

Egy pasas jelentkezik a nagycirkusz igazgatójánál. Bal kezében bőrönd, a jobbában hatalmas kő.

– Világszámom van, kérem.

– Halljuk, mit tud?

– Ezt a követ a fejemre teszem, és az asszisztensem széttöri egy hatalmas kalapáccsal, aztán meghajolok – Ennyi!

– Értem. De minek ehhez a bőrönd?

– Ó, abban tartom a fejfájás elleni tablettákat.

Nőttön nő

Anyuka végre talál egy megfelelő cipőt a gyerekének a cipőüzletben.

– Becsomagoljam? – kérdezi az eladó.

– Nem szükséges – feleli az anyuka, és a gyerekhez fordul. – Vedd fel hamar, kislány, mielőtt kinövöd.

Kikötöm lovamat

Egy cowboy csipőre tett kézzel áll meg az ivó előtt:

– Hé! – ordítja. – Ki kötötte el a lovamat?

Ha öt percen belül nem kerül elő, olyat teszek, amilyent még soha!

– Na és mit?

– Gyalog indulok haza.

Fűrészpör

Csendesen iszogat egy átutazó kereskedő a vadnyugati bárban.

– Csinos ez a helyiség – mondja a pincérnek –, csak azt nem értem, miért van a padló vastagon teleszórva fűrészporral?

– Az nem fűrészpor, uram! Tegnap estig az volt a berendezés.

Csodagyerek

– Jé, a maga kislány már újságot olvas?

– Ugyan, mit képzelsz, hiszen alig négyéves! Csak a keresztnevet nyitja fel.

Piroska, ne lépj a tilosba!

Egy idős hölgy megszólít egy fiatalembert:

– Mondja, átkísérne a túloldalra?

– Persze, nagyon szívesen – mondja a fiatalember, és a hölgybe karol.

– Akkor miért nem indulunk?

– Várom, hogy a lámpa zöldre váltson.

– Hallja-e, ha zöld a lámpa, akkor magam is át tudok menni!

Hangverseny után

A művészhangverseny után azt kérdezi barátnőjétől:

– Ugye, szépen énekeltem? A hangom be-töltötte az egész termet.

– Bizony. Sokan még ki is mentek, hogy helyet csináljanak neki.

Divatos kérdések

Egy francia és egy angol vitatkozik arról, kit illet meg az első a divatban. A francia így érvel:

– Márpedig mióta világ a világ, a franciák tették a legtöbbet a divat terén. Például a mandzsettát is mi találtuk ki.

– Ezt természetesen elismerem – feleli az angol. – Mi, angolok, csupán kiegészítettük az önök találmányát. Az inggel!

Fekete vicc

Pistike viccet mesél az iskolában:

– Egy néger nő megy a sivatagban... Ismered?

– Nem.

– Ő sem ismer téged.

Dilemma

Két barátnő beszélget. Azt mondja az egyik:

– Nagyon kíváncsi vagyok a jövőmre, szeretnék elmenni egy jósnőhöz, csak nem tudom, tenyérjóst vagy gondolatolvasót válasszak inkább.

– Szerintem tenyérjóst, mert tenyered az van!

Napihír

– Láttad a mai újságot, Lajos?

– Nem. Miért, mi volt benne?

– Az uzsonnám.

Ha egy tanár nem elegendő az összes tantárgy megtanítására, akkor hogyan várhatják el, hogy egy tanuló minden tárgyat megtanuljon?

Rejtély a repülőn

Röviddel a felszállás után megszólal a hangszóró a repülőgépen:

– Jó napot kívánok a kedves utasoknak. Itt a gép másodpilótája beszél. Nem tudja önök közül valaki véletlenül, hogy hol van az első pilóta?

Pontos központ

A telefonközpontos fölveszi a kagylót.

– Kérem, kapcsolja Padlizzán urat!
– Milyen urat? – kérdi a központos.
– Padlizzán!
– Nem értem, kérem!
– Pad-li-zsán!
– Tessék még egyszer mondani!
– Majd betűzőm: Péter, András, Dezső, Lajos, Imre, Zsigmond, Ádám, Norbert!
– A keresztneveket értem, csak a vezetéknévemet tessék még egyszer megismételni!

A tenger mélyén

A tenger fenekén a lánykagyló odabújik a fiúhoz:

– Sűgök valamit – rebegi.

A fiúkagyló közelebb bújik, s a lány pirulva mondja:

– Gyöngyünk lesz!

Csigabiga

Csigagyűjtő versenyt rendeznek az öregek otthonában. A hetvenéves Józsi bácsi tíz csigát gyűjt egy óra alatt, Mari néni kilencet, Béla bácsi hetet. Csak a kilencvenéves Rudi bácsinak nem sikerül egy csigát sem fölszednie. Megkérdezik tőle, mi a sikertelenség oka?

– Hát, mert mire lehajoltam – feleli –, huss, mindegyik szétszaladt.

Ugrás a mélybe

Két ejtőernyős együtt ugrik. Világrekordra készülnek, az a szándékuk, hogy csak az utolsó másodpercek töredéke idején nyitják majd ki az ernyőt.

Zuhannak lefelé, már alig 50 méterre vannak a földtől, amikor az egyik azt mondja:

– Most?
– Még ne!
Húsz méter.
– Most?
– Még ne!
– De már csak két méter!
– És? Még sose estél le két méter magasból?

Kislány a zongoránál

– Jó napot, kisasszony! Én vagyok a zongorahangoló!
– És? Ki hívta magát?
– A szomszédok.

Magasság

Két bolond a villanyoszlop magasságát akarja megmérni. Odamegy a harmadik.

– Miért nem fektetitek le, és úgy méritek? – kérdezi.

– Nem jó! Mi nem a hosszát, hanem a magasságát szeretnénk megtudni!

Csöpi

Az elmegőgyintézetben egy ápolat pórázon tart egy cipőt. Arra megy az ügyeletes orvos.

– Hogy hívják? – kérdi.
– Csöpi – hangzik a válasz.
– Harapós? – ez az újabb kérdés.
– Micsoda? Egy negyvenkettes férficipő!?

Tükör előtt

– Béla, miért állsz már négy órája behunyt szemmel a tükör előtt?

– Szeretném magam látni, amikor alszom.

Szülinapi torta

Pisti tizenkettedik születésnapjára tortát süt az anyja.

– Hogy vágjam fel? – kérdezi az ünnepeltet.

– Hat vagy tizenkét szeletre?

– Inkább hat szeletre – feleli Pisti. – Nem hinném, hogy tizenkettőt meg bírnék enni!

Szakáll

A nagyapának szép hosszú szakála van. Unokája megkérdezi tőle:

– Nagyapa, te is voltál valamikor kisfiú?

– Persze.

– No, akkor igen furcsán nézhettél ki ezzel a hosszú szakállal!

Fehér macska

– Anyu! – kiabál Jancsi az udvarból. – Itt van egy fehér macska!

– Nem baj – válaszol az anyja. – A fehér macska szerencsét hoz.

– Ez bizony nem, mert éppen most lopta el azt a halat, amit ebédre akartál megfőzni!

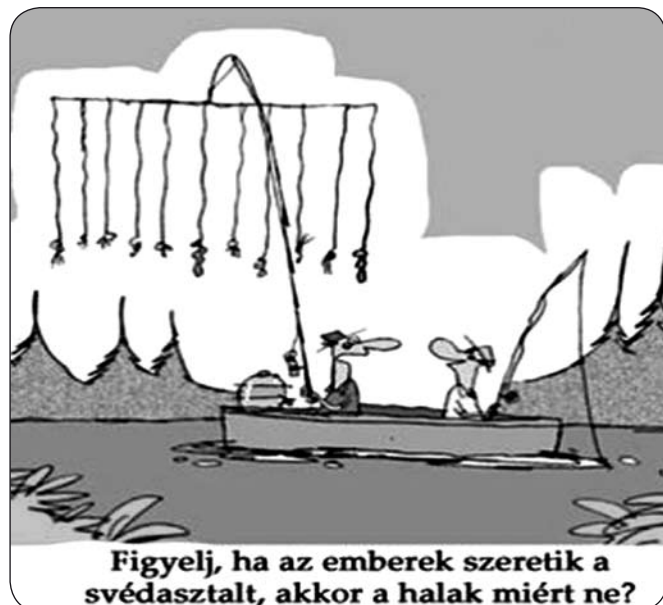
Vonaton

A család vonaton utazik. Pisti kiabálni kezd:

– Anyu, anyu! Hagyd már abba az olvasást, és inkább azt mondd meg, melyik állomás volt az, ahol az előbb megálltunk!

– Nem mindegy az neked?

– Nem, mert az apu az előbbin szállt le a vonatról!

Simonyi Zsigmond helyesírási verseny

Megváltozott a Simonyi Zsigmond helyesírási verseny első fordulójának dátuma, az iskolák adatait 2014. november 10-éig kell elküldeni a silvijatapiska@gmail.com e-mail címre.

Mint ismeretes, a Kárpát-medencei helyesírási verseny kiterjed a határon túli magyar lakta területekre, és az általános iskolák felsős tagozatai számára hirdeti meg évente a Magyar Nyelvtudományi Társaság az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetének támogatásával. A verseny vajdasági fordulójának koordinátora az Újvidéki Módszertani Központ. A verseny határon túli főszervezője Tapiska Szilvia.

A körzeti verseny szervezői:

1. körzet: Szabadka, Október 10. Általános Iskola (Közép-Bácska), Körmöndi Aranka.
2. körzet: Zenta, Emlék Általános Iskola (Tisza mente), Kormanyos Katona Gyöngyi.
3. körzet: Torda, Ady Endre Általános Iskola (Bánság), Kovács Zsuzsanna.
4. körzet: Újvidék, Petőfi Sándor Általános Iskola (Dél-Bácska), Tapiska Szilvia.

A körzeti fordulót 2014. november 29-én tartják, a vajdasági döntőt pedig 2015. április 18-án (szombat) rendezik meg Újvidéken a Petőfi Sándor Általános Iskolában (Bore Prodanović u.15/a) 10 órai kezdettel.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz

Mi látható a fotón? Felismered ezt a bútordarabot? Bizonyára láttatok hasonló félig nyitott, félig zárt szekrényt, melyet réggen konyhában használtak, és kredencnek hívtak.

Reméljük, a nyomda ördöge nem babrált ki velünk, és felismerhető lesz a képen, milyen használati tárgyakat tartogat a szekrény. Eheti kérdésünk ugyanis épp az, hogy felismerés-e, és meg tudsz-e nevezni legalább három konyhai eszközt a képről, melyet egykor a kredencben tároltak. Annyit még elárulunk, hogy a felvételt a Ludasi-tó melletti Róka-tanyán Dávid Csilla, a Magyar Szó fotóriportere készítette.

Ha rájöttetek a válaszra, írjátok meg, és nyerjétek! Természetesen az adataitokat is tüntessétek fel: név, osztály, iskola, település. A helyes megfejtők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. Jelentkezéseketek október 30-áig fogadjuk levélcímünkön: Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, vagy a szerk@jopajtas.info e-mail címen.

Előző, 30. számunk 34. oldalán megjelentetett fotónkon valóban egy gokart látható. Vajdaságban is többen hódolnak ennek a sajátos autózási szenvedélynek, felvételünk az újvidéki Metro Áruház melletti pályát örökítette meg. Örülünk a sok helyes válasznak, a megfejtők közül a szerencse ezúttal a magyarcsernyei **Tóth Norbertre**, a Petőfi Sándor iskola 4. osztályosára mosolygott, akinek november elején postázzuk a könyvjutalmát. Játékunk a jövő héten folytatódik!

Díjat hoztak a helikopterek

A Szerbiai Repülőszövetség országos szintű rajzversenyén kitűnően szerepelt a szabadkai EmArt Műhely két növendéke: **Farkas Roland** és **Szobonya Dávid**. Roland aranyérmet, Dávid ezüstérmet nyert. A díjkiosztó október 17-én volt Belgrádban. Mindkettőjük munkáját a következő számok egyikében közöljük.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

67 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Törzslés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésrel) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tipnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com